

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

19 päivänä marraskuuta 2019*

Sisällys

Asiaa koskevat oikeussäännöt.....	4
Unionin oikeus.....	4
EU-sopimus.....	4
Perusoikeuskirja.....	4
Direktiivi 2000/78.....	5
Puolan oikeus.....	5
Perustuslaki.....	5
Ylimmästä tuomioistuimesta annettu uusi laki.....	6
– Sąd Najwyższy tuomareiden eläkeiän alentamista koskevat säännökset.....	6
– Sąd Najwyższy tuomareiden nimittämistä koskevat säännökset.....	7
– Kurinpitojaostoa koskevat säännökset.....	7
Hallinnollisten tuomioistuinten organisaatiosta annettu laki.....	8
KRS:stä annettu laki.....	9
Pääasiat ja ennakkoratkaisukysymykset.....	10
Asian käsittelyn vaiheet unionin tuomioistuimessa.....	13
Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu.....	15
Asioissa C-624/18 ja C-625/18 esitetty ensimmäinen kysymys.....	15
Asiassa C-585/18 esitetyt kysymykset ja asioissa C-624/18 ja C-625/18 esitetyt toinen ja kolmas kysymys.....	16

* Oikeudenkäyntikieli: puola.

Unionin tuomioistuimen toimivalta.....	17
Mahdollinen lausunnon antamisen raukeaminen	18
Asioissa C-624/18 ja C-625/18 esitettyjen toisen ja kolmannen kysymyksen tutkittavaksi ottaminen ...	22
Asioissa C-624/18 ja C-625/18 esitettyjen toisen ja kolmannen kysymyksen asiasisällön tutkiminen ...	22
Oikeudenkäyntikulut	31

Ennakkoratkaisupyyntö – Direktiivi 2000/78/EY – Yhdenvertainen kohtelu työssä ja ammatissa – Ikään perustuvan syrjinnän kieltö – Sąd Najwyższy (ylin tuomioistuin, Puola) tuomarien eläkeiän alentaminen – 9 artiklan 1 kohta – Muutoksenhakuoikeus – Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artikla – Tehokas oikeussuoja – Tuomarien riippumattomuuden periaate – Sellaisen uuden jaoston perustaminen Sąd Najwyższyyn, joka on toimivaltainen muun muassa kyseisen tuomioistuimen tuomarien eläkkeelle siirtymistä koskevissa asioissa – Jaosto, jonka kokoonpano muodostuu Puolan tasavallan presidentin kansallisen tuomarineuvoston ehdotuksesta hiljattain nimittämistä tuomareista – Mainitun neuvoston riippumattomuus – Oikeus jättää soveltamatta unionin oikeuden vastaista kansallista lainsäädäntöä – Unionin oikeuden ensisijaisuus

Yhdistetyissä asioissa C-585/18, C-624/18 ja C-625/18,

joissa on kyse kolmesta SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jotka Sąd Najwyższy (Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych) (ylin tuomioistuin (työ- ja sosiaalivakuutusasioiden jaosto), Puola) on esittänyt 30.8.2018 (C-585/17) ja 19.9.2018 (C-624/18 ja C-625/18) tekemillään päätöksillä, jotka ovat saapuneet unionin tuomioistuimeen 20.9.2018 (C-585/18) ja 3.10.2018 (C-624/18 ja C-625/18), saadakseen ennakkoratkaisun asioissa

A. K.

vastaan

Krajowa Rada Sądownictwa (C-585/18)

sekä

CP (C-624/18) ja

DO (C-625/18)

vastaan

Sąd Najwyższy,

Prokurator Generalnyn, Prokuratora Krajowan edustamana,

osallistuessa asioiden käsittelyyn,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti K. Lenaerts, varapresidentti R. Silva de Lapuerta, jaostojen puheenjohtajat J.-C. Bonichot, A. Prechal (esittelevä tuomari), E. Regan, P. G. Xuereb ja L. S. Rossi sekä tuomarit E. Juhász, M. Ilešič, J. Malenovský ja N. Piçarra,

julkisasiamies: E. Tanchev,

kirjaaja: yksikönpäällikkö M. Aleksejev ja hallintovirkamies R. Schiano,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä sekä 19.3. ja 14.5.2019 pidetyissä istunnoissa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- A. K., CP ja DO, edustajinaan S. Gregorczyk-Abram ja M. Wawrykiewicz, adwokaci,
- Krajowa Rada Sądownictwa, edustajinaan D. Drajewicz, J. Dudzicz ja D. Pawełczyk-Woicka,
- Sąd Najwyższy, edustajanaan M. Wrzołek-Romańczuk, radca prawny,
- Prokurator Generalny, Prokuratora Krajowan edustamana, edustajinaan S. Bańko, R. Hernand, A. Reczka, T. Szafranski ja M. Szumacher,
- Puolan hallitus, asiamiehinään B. Majczyna ja S. Żyrek, avustajanaan W. Gontarski, adwokat,
- Latvian hallitus, asiamiehinään I. Kucina ja V. Soņeca,
- Euroopan komissio, asiamiehinään H. Krämer ja K. Herrmann,
- EFTAn valvontaviranomainen, asiamiehinään J. S. Watson, C. Zatschler, I. O. Vilhjálmsson ja C. Howdle,

kuultuaan julkisasiamiehen 27.6.2019 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyynnöt koskevat SEU 2 artiklan, SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan, SEUT 267 artiklan kolmannen kohdan, Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 47 artiklan ja yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista 27.11.2000 annetun neuvoston direktiivin 2000/78/EY (EYVL 2000, L 303, s. 16) 9 artiklan 1 kohdan tulkintaa.
- 2 Nämä pyynnöt on esitetty asioissa, joissa asianosaisina ovat yhtäältä Naczelny Sąd Administracyjny (ylin hallintotuomioistuin, Puola) tuomari A. K. ja Krajowa Rada Sądownictwa (kansallinen tuomarineuvosto, Puola; jäljempänä KRS) (asia C-585/18) ja toisaalta Sąd Najwyższyn (ylin tuomioistuin, Puola) tuomarit CP ja DO ja Sąd Najwyższy (asiat C-624/18 ja C-625/18) ja joissa on kyse kyseisten tuomareiden varhennetusta eläkkeelle siirtymisestä uuden kansallisen lainsäädännön voimaantulon seurauksena.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

EU-sopimus

- 3 SEU 2 artiklassa määrätään seuraavaa:

”[Euroopan] unionin perustana olevat arvot ovat ihmisarvon kunnioittaminen, vapaus, kansanvalta, tasa-arvo, oikeusvaltio ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen, vähemmistöihin kuuluvien oikeudet mukaan luettuina. Nämä ovat jäsenvaltioille yhteisiä arvoja yhteiskunnassa, jolle on ominaista moniarvoisuus, syrjimättömyys, suvaitsevaisuus, oikeudenmukaisuus, yhteisvastuu sekä naisten ja miesten tasa-arvo.”

- 4 SEU 19 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Euroopan unionin tuomioistuin käsittää unionin tuomioistuimen, unionin yleisen tuomioistuimen ja erityistuomioistuimia. Euroopan unionin tuomioistuin huolehtii siitä, että perussopimusten tulkinnassa ja soveltamisessa noudatetaan lakia.

Jäsenvaltiot säätävät tarvittavista muutoksenhakukeinoista tehokkaan oikeussuojan takaamiseksi unionin oikeuteen kuuluvilla aloilla.”

Perusoikeuskirja

- 5 Perusoikeuskirjan VI osastoon, jonka otsikko on ”Lainkäyttö”, sisältyy perusoikeuskirjan 47 artikla, jonka otsikko on ”Oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen” ja jossa määrätään seuraavaa:

”Jokaisella, jonka unionin oikeudessa taattu oikeuksia ja vapauksia on loukattu, on oltava tässä artiklassa määrättyjen edellytysten mukaisesti käytettävissään tehokkaat oikeussuojakeinot tuomioistuimessa.

Jokaisella on oikeus kohtuullisen ajan kuluessa oikeudenmukaiseen ja julkiseen oikeudenkäyntiin riippumattomassa ja puolueettomassa tuomioistuimessa, joka on etukäteen laillisesti perustettu. – –

– –”

- 6 Perusoikeuskirjan 51 artiklassa, jonka otsikko on ”Soveltamisala”, määrätään seuraavaa:

”1. Tämän perusoikeuskirjan määräykset koskevat unionin toimielimiä, elimiä ja laitoksia toissijaisuusperiaatteen mukaisesti sekä jäsenvaltioita ainoastaan silloin, kun viimeksi mainitut soveltavat unionin oikeutta. Tämän vuoksi ne kunnioittavat tämän perusoikeuskirjan mukaisia oikeuksia, noudattavat sen sisältämiä periaatteita ja edistävät niiden soveltamista kukin toimivaltansa mukaisesti ja unionille perussopimuksissa annetun toimivallan rajoja noudattaen.

2. Tällä perusoikeuskirjalla ei uloteta unionin oikeuden soveltamisalaa unionin toimivaltaa laajemmaksi eikä luoda unionille uutta toimivaltaa tai uusia tehtäviä eikä muuteta perussopimuksissa määriteltyjä toimivaltuuksia ja tehtäviä.”

- 7 Perusoikeuskirjan 52 artiklan 3 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Siltä osin kuin tämän perusoikeuskirjan oikeudet vastaavat [Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetussa] ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdystä yleissopimuksessa taattuja oikeuksia, niiden merkitys ja kattavuus ovat samat kuin mainitussa yleissopimuksessa. Tämä määräys ei estä unionia myöntämästä tätä laajempaa suojaa.”

- 8 Perusoikeuskirjan selityksissä (EUVL 2007, C 303, s. 17) täsmennetään perusoikeuskirjan 47 artiklan toisen kohdan osalta, että kyseinen määräys vastaa ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen (jäljempänä Euroopan ihmisoikeussopimus) 6 artiklan 1 kappaletta.

Direktiivi 2000/78

- 9 Direktiivin 2000/78 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tämän direktiivin tarkoituksena on luoda yleiset puitteet – ikään – perustuvan syrjinnän torjumiselle työssä ja ammatissa yhdenvertaisen kohtelun periaatteen toteuttamiseksi jäsenvaltioissa.”

- 10 Kyseisen direktiivin 2 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä ’yhdenvertaisen kohtelun periaatteella’ tarkoitetaan, ettei minkäänlaista 1 artiklassa tarkoitettuun seikkaan perustuvaa välitöntä tai välillistä syrjintää saa esiintyä.”

- 11 Direktiivin 2000/78 9 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tämän direktiivin mukaisten velvoitteiden täytäntöönpanoon tarkoitettujen oikeudellisten ja/tai hallinnollisten menettelyt – ovat – myös sen työsuhteen päätyttyä, jossa syrjinnän väitetään tapahtuneen – kaikkien niiden henkilöiden käytettävissä, jotka katsovat tulleensa kohdelluiksi väärin sen vuoksi, että heihin ei ole sovellettu yhdenvertaisen kohtelun periaatetta.”

Puolan oikeus

Perustuslaki

- 12 Perustuslain 179 §:n mukaan Puolan tasavallan presidentti (jäljempänä tasavallan presidentti) nimittää tuomarit KRS:n ehdotuksesta toistaiseksi.

- 13 Perustuslain 186 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”[KRS] valvoo tuomioistuinten ja tuomareiden riippumattomuutta.”

- 14 Perustuslain 187 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. [KRS:ään] kuuluvat

- 1) Sąd Najwyższy ensimmäinen presidentti, oikeusministeri, Naczelny Sąd Administracyjny presidentti ja yksi tasavallan presidentin nimeämä henkilö
- 2) viisitoista jäsentä, jotka valitaan Sąd Najwyższy, yleisten tuomioistuinten, hallintotuomioistuinten ja sotilastuomioistuinten tuomareiden keskuudesta

3) neljä jäsentä, jotka Sejm [(parlamentin alahuone, Puola)] valitsee jäsentensä keskuudesta, ja kaksi jäsentä, jotka senaatti valitsee senaattorien keskuudesta.

--

3. [KRS:ään] valittujen jäsenten toimikausi on neljä vuotta.

4. [KRS:ään] sovellettava järjestelmä, sen toimiala, sen työtavat ja tapa, jolla sen jäsenet valitaan, määritellään laissa.”

Ylimmästä tuomioistuimesta annettu uusi laki

– Sąd Najwyższyn tuomareiden eläkeiän alentamista koskevat säännökset

15 Ylimmästä tuomioistuimesta 23.11.2002 annetun lain (ustawa o Sądzie Najwyższym; Dz. U. 2002, järjestysnumero 240) 30 §:n mukaan Sąd Najwyższyn tuomareiden eläkeikä oli 70 vuotta.

16 Tasavallan presidentti allekirjoitti 20.12.2017 ylimmästä tuomioistuimesta 8.12.2017 annetun lain (ustawa o Sądzie Najwyższym; Dz. U. 2018, järjestysnumero 5; jäljempänä ylimmästä tuomioistuimesta annettu uusi laki), joka tuli voimaan 3.4.2018. Tätä lakia on muutettu tämän jälkeen useaan otteeseen.

17 Ylimmästä tuomioistuimesta annetun uuden lain 37 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Sąd Najwyższyn tuomareiden on jäätävä eläkkeelle heidän täyttäessään 65 vuotta, jolleivät he toimita aikaisintaan 12 kuukautta ja viimeistään 6 kuukautta ennen kuin he täyttävät [65 vuotta] ilmoitusta, jossa he esittävät toiveensa jatkaa tehtäviensä hoitamista, ja todistusta, joka on laadittu tuomarin viran hakijoihin sovellettavien edellytysten mukaisesti ja joka osoittaa, että heidän terveydentilansa sallii heidän toimia tuomioistuimen jäsenenä, ja jollei [tasavallan presidentti] anna heille lupaa jatkaa heidän tehtäviensä hoitamista Sąd Najwyższyssa.

1a. Ennen tällaisen luvan myöntämistä [tasavallan presidentti] pyytää lausunnon [KRS:ltä]. [KRS] toimittaa lausuntonsa [tasavallan presidentille] 30 päivän kuluessa siitä päivästä, jona [tasavallan presidentti] on kehottanut sitä antamaan sen hänelle. Jos [KRS] ei ole toimitanut lausuntoaan toisessa virkkeessä säädetyssä määräajassa, lausunnon katsotaan olevan puoltava.

1b. Kun [KRS] antaa 1a momentissa tarkoitetun lausunnon, se ottaa huomioon tuomioistuinjärjestelmän edun tai merkittävän yhteiskunnallisen edun ja erityisesti Sąd Najwyższyn jäsenten järkevän virkaan osoittamisen tai joidenkin Sąd Najwyższyn jaostojen työtaakasta johtuvat tarpeet.

--

4. Edellä 1 momentissa tarkoitettu lupa myönnetään kolmeksi vuodeksi, ja se voidaan uusia kerran. – –”

18 Kyseisen lain 39 §:ssä säädetään seuraavaa:

”[Tasavallan presidentti] vahvistaa ajankohdan, jona [Sąd Najwyższyn] tuomari jää tai hänet siirretään eläkkeelle.”

19 Mainitun lain 111 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Sąd Najwyższy tuomareiden, jotka ovat täyttäneet 65 vuotta tämän lain voimaantulopäivänä tai jotka saavuttavat tämän iän kolmen kuukauden kuluessa tästä voimaantulopäivästä lukien, on jätävä eläkkeelle kyseisen kolmen kuukauden määräajan päättymistä seuraavasta päivästä lukien, jolleivät he toimita kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta lukien 37 §:n 1 momentissa tarkoitettuja ilmoitusta ja todistusta ja jollei [tasavallan presidentti] anna heille lupaa jatkaa heidän tuomarin tehtäviensä hoitamista Sąd Najwyższyssa. – –”

– *Sąd Najwyższy tuomareiden nimittämistä koskevat säännökset*

20 Ylimmästä tuomioistuimesta annetun uuden lain 29 §:n mukaan tasavallan presidentti nimittää Sąd Najwyższy tuomarit KRS:n ehdotuksesta. Kyseisen lain 30 §:ssä luetellaan edellytykset, jotka henkilön on täytettävä, jotta hänet voidaan nimittää tuomarin virkaan Sąd Najwyższyssa.

– *Kurinpitojaostoa koskevat säännökset*

21 Ylimmästä tuomioistuimesta annetulla uudella lailla Sąd Najwyższyyn perustettiin uusi jaosto, josta käytetään nimitystä ”Izba Dyscyplinarna” (jäljempänä kurinpitojaosto).

22 Ylimmästä tuomioistuimesta annetun uuden lain 20 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Kurinpitojaoston ja siihen kuuluvien tuomareiden osalta Sąd Najwyższy ensimmäisen presidentin oikeuksia, sellaisina kuin ne on määritelty

- 14 §:n 1 momentin 1, 4 ja 7 kohdassa, 31 §:n 1 momentissa, 35 §:n 2 momentissa, 36 §:n 6 momentissa, 40 §:n 1 ja 4 momentissa ja 51 §:n 7 ja 14 momentissa, käyttää Sąd Najwyższy presidentti, joka johtaa kurinpitojaoston työskentelyä
- 14 §:n 1 momentin 2 kohdassa ja 55 §:n 3 momentin toisessa virkkeessä, käyttää Sąd Najwyższy ensimmäinen presidentti yhteisymmärryksessä Sąd Najwyższy presidentin kanssa, joka johtaa kurinpitojaoston työskentelyä.”

23 Ylimmästä tuomioistuimesta annetun uuden lain 27 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Kurinpitojaoston toimivaltaan kuuluvat

1) kurinpitoasiat,

- jotka koskevat Sąd Najwyższy tuomareita

– –

2) työ- ja sosiaalivakuutus oikeuden alaan kuuluvat asiat, jotka koskevat Sąd Najwyższy tuomareita

3) asiat, jotka liittyvät Sąd Najwyższy tuomarin eläkkeelle siirtymiseen.”

24 Ylimmästä tuomioistuimesta annetun uuden lain 79 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Sąd Najwyższy tuomareita koskevat työ- ja sosiaalivakuutus oikeuden alaan kuuluvat asiat ja Sąd Najwyższy tuomarin eläkkeelle siirtymiseen liittyvät asiat tutkii

- 1) ensimmäisessä oikeusasteessa Sąd Najwyższy kokoonpanossa, joka muodostuu yhdestä kurinpitojaoston tuomarista
  - 2) muutoksenhakuasteessa Sąd Najwyższy kokoonpanossa, joka muodostuu kolmesta kurinpitojaoston tuomarista.”
- 25 Ylimmästä tuomioistuimesta annetun uuden lain 25 §:ssä säädetään seuraavaa:
- ”Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych [(työ- ja sosiaalivakuutusasioiden jaosto)] on toimivaltainen käsittelemään työoikeuden, sosiaalivakuutusoikeuden – – alaan kuuluvia asioita – –”
- 26 Ylimmästä tuomioistuimesta annetun uuden lain siirtymäsäännöksiin kuuluvat muun muassa seuraavat säännökset:
- ”131 §
- Niin kauan kuin kaikkia Sąd Najwyższyn kurinpitojaostoon kuuluvia tuomareita ei ole nimitetty, Sąd Najwyższyn muita tuomareita ei voida siirtää kyseisessä jaostossa olevaan virkaan.
- –
- 134 §
- Tämän lain voimaantulopäivänä työ- ja sosiaalivakuutusasioiden sekä julkisoikeudellisten asioiden jaostossa tehtäviään hoitavista Sąd Najwyższyn tuomareista tulee työ- ja sosiaalivakuutusasioiden jaostossa tehtäviään hoitavia tuomareita.”
- 27 Ylimmästä tuomioistuimesta annetun uuden lain 131 §:ää on muutettu ylimmästä tuomioistuimesta annetun lain muuttamisesta 12.4.2018 annetun lain (ustawa o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym; Dz. U 2018, järjestysnumero 847), joka tuli voimaan 9.5.2018, 1 §:n 14 momentilla seuraavasti:
- ”Tuomarit, jotka hoitavat tämän lain voimaantulopäivänä virkaa Sąd Najwyższyn muissa jaostoissa, voidaan siirtää kurinpitojaostossa oleviin virkoihin. Siihen päivään saakka, jolloin kaikki kurinpitojaostoon kuuluvat Sąd Najwyższyn tuomarit on nimitetty ensimmäisen kerran, tuomari, joka hoitaa virkaa Sąd Najwyższyn jossain toisessa jaostossa, esittää [KRS:lle] pyynnön siirtämisestään kurinpitojaostossa olevaan virkaan saatuaan Sąd Najwyższyn ensimmäisen presidentin, kurinpitojaoston työskentelyä johtavan Sąd Najwyższyn presidentin ja sen jaoston puheenjohtajan suostumuksen, jossa kyseisen pyynnön esittänyt tuomari hoitaa virkaa. [Tasavallan presidentti] nimittää [KRS:n] ehdotuksesta Sąd Najwyższyn tuomarin kurinpitojaostoon siihen päivään saakka, jolloin kaikki kyseisessä jaostossa olevat virat on täytetty ensimmäisen kerran.”
- Hallinnollisten tuomioistuinten organisaatiosta annettu laki*
- 28 Hallinnollisten tuomioistuinten organisaatiosta 25.7.2002 annetun lain (ustawa – Prawo o ustroju sądów administracyjnych; Dz. U. 2017, järjestysnumero 2188) 49 §:ssä säädetään, että niihin näkökohtiin, joita tässä samassa laissa ei säännellä, sovelletaan ylimmästä tuomioistuimesta annetun uuden lain säännöksiä.

KRS:stä annettu laki

- 29 KRS:ää koskevat säännökset ovat kansallisesta tuomarineuvostosta 12.5.2011 annetussa laissa (ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa; Dz. U. 2011, nro 126, järjestysnumero 714), sellaisena kuin se on muutettuna kansallisesta tuomarineuvostosta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta 8.12.2017 annetulla lailla (ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw; Dz. U. 2018, järjestysnumero 3) (jäljempänä KRS:stä annettu laki).
- 30 KRS:stä annetun lain 9a §:ssä säädetään seuraavaa:
- ”1. Parlamentin alahuone valitsee Sąd Najwyższyćn, yleisten tuomioistuinten, hallintotuomioistuinten ja sotilastuomioistuinten tuomarien keskuudesta 15 [KRS:n] jäsentä, joiden yhteinen toimikausi on neljä vuotta.
2. Suorittaessaan 1 momentissa tarkoitettua valintaa parlamentin alahuone ottaa mahdollisuuksien mukaan huomioon sen, että [KRS:ssä] on oltava tuomareita erityyppisistä ja -tasoisista tuomioistuimista.
3. Tuomareiden keskuudesta valittujen [KRS:n] uusien jäsenten yhteinen toimikausi alkaa heidän valintaansa seuraavana päivänä. [KRS:n] jäsenet, joiden toimikausi on päättymässä, hoitavat tehtäviään siihen päivään saakka, jolloin neuvoston uusien jäsenten yhteinen toimikausi alkaa.”
- 31 KRS:stä annetun lain 11b §:n 2 momentin mukaan ryhmä, joka muodostuu ainakin 2 000:sta Puolan kansalaisesta, tai ryhmä, joka muodostuu ainakin 25:stä tehtäviään aktiivisesti hoitavasta tuomarista, voi esittää tuomareiden keskuudesta valittuja ehdokkaita KRS:n jäsenten tehtäviin. KRS:stä annetun lain 11d §:ssä määritetään menettely, jota noudatetaan, kun parlamentin alahuone nimeää KRS:n jäseniä.
- 32 KRS:stä annetun lain 34 §:n mukaan kolmesta KRS:n jäsenestä muodostuva ryhmä omaksuu kantansa tuomarin tehtäviin hakeneiden henkilöiden arvioinnista.
- 33 KRS:stä annetun lain 35 §:ssä säädetään seuraavaa:
- ”1. Kun useat hakijat ovat hakeneet tuomarin tai avustavan tuomarin virkaa, ryhmä laatii suositeltujen ehdokkaiden luettelon.
2. Kun ryhmä vahvistaa hakijoiden järjestyksen luettelossa, se ottaa huomioon ensiksi mainittujen hakijoiden pätevyuden arvioinnin ja tämän lisäksi seuraavat seikat:
- 1) ammattikokemus, mukaan lukien kokemus lakien soveltamisessa, sekä hakemuslomakkeeseen liitetty akateeminen tuotanto, esimiesten antamat lausunnot, suositukset, julkaisut ja muut asiakirjat
- 2) toimivaltaisen tuomioistuimen kolegiumin (kollegio) lausunto ja toimivaltaisen tuomarien yleiskokouksen arviointi.
3. Se, ettei 2 momentissa tarkoitettuja asiakirjoja ole esitetty, ei estä laatimasta suositeltujen ehdokkaiden luetteloa.”
- 34 KRS:stä annetun lain 37 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:
- ”Jos useat hakijat ovat hakeneet tuomarin virkaa, [KRS] tutkii ja arvioi kaikki jätetyt hakemukset yhdessä. [KRS] hyväksyy tässä tilanteessa päätöslauselman, joka sisältää sen päätökset tuomarin virkaan nimittämistä koskevan ehdotuksen laatimisesta kaikkien hakijoiden osalta.”

35 KRS:stä annetun lain 44 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Menettelyyn osallistunut henkilö voi nostaa kanteen Sąd Najwyższyssa [KRS:n] päätöslauselman lainvastaisuuden vuoksi, jollei erillisissä säännöksissä toisin säädetä. – –

1a. Sąd Najwyższyn tuomarin tehtävään nimittämistä koskevissa yksittäisissä asioissa on mahdollista nostaa kanne Naczelny Sąd Administracyjnyssa. Näissä asioissa ei ole mahdollista nostaa kannetta Sąd Najwyższyssa. Naczelny Sąd Administracyjnyssa nostettu kanne ei voi perustua perusteeseen, joka koskee epäasianmukaista arviointia siitä, täyttävätkö hakijat ne kriteerit, jotka on otettava huomioon tehtäessä päätöstä Sąd Najwyższyn tuomarin virkaan nimittämistä koskevan ehdotuksen laatimisesta.

1b. Jos kaikki menettelyyn osallistuneet henkilöt eivät ole riitauttaneet 37 §:n 1 momentissa tarkoitettua päätöslauselmaa Sąd Najwyższyn tuomarin tehtävään nimittämistä koskevissa yksittäisissä asioissa, mainittu päätöslauselma tulee lopulliseksi Sąd Najwyższyn tuomarin virkaan nimittämistä koskevan ehdotuksen laatimisesta tehdyn päätöksen sisältävän osan osalta ja tämän saman tuomioistuimen tuomarin virkaan nimittämistä koskevan ehdotuksen laatimatta jättämisestä tehdyn päätöksen sisältävän osan osalta niiden menettelyyn osallistuneiden henkilöiden osalta, jotka eivät ole nostaneet kannetta.

2. Kanne on nostettava Przewodniczącyn [KRS:n puheenjohtaja] välityksellä kahden viikon kuluessa siitä, kun päätöslauselma perusteluineen on annettu tiedoksi. – –”

36 KRS:stä annettua lakia muuttaneen 8.12.2017 annetun lain 6 §:ssä säädetään seuraavaa:

”[Perustuslain] 187 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen, tämänhetkisten säännösten nojalla valittujen [KRS:n] jäsenten toimikausi jatkuu [KRS:n] uusien jäsenten toimikauden alkamista edeltävään päivään saakka muttei kuitenkaan pidempään kuin 90 päivän ajan tämän lain voimaantulopäivästä lukien, jolleivät tehtävät ole lakanneet aikaisemmin toimikauden päättymisen vuoksi.”

Pääasiat ja ennakkoratkaisukysymykset

37 Asiassa C-585/18 A. K., joka on Naczelny Sąd Administracyjнын tuomari, joka oli täyttänyt 65 vuotta ennen ylimmästä tuomioistuimesta annetun uuden lain voimaantuloa, teki kyseisen lain 37 §:n 1 momentin ja 111 §:n 1 momentin nojalla ilmoituksen, jossa hän esitti toiveensa jatkaa tehtäviensä hoitamista. KRS antoi 27.7.2018 mainitun lain 37 §:n 1a momentin nojalla tästä hakemuksesta kielteisen lausunnon. A. K. nosti tästä lausunnosta 10.8.2018 kanteen Sąd Najwyższyssa. A. K. väitti kyseisen kanteensa tueksi muun muassa, että se, että hänet siirretään varhennetulle eläkkeelle 65 vuoden iässä, rikkoi SEU 19 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa ja perusoikeuskirjan 47 artiklaa sekä direktiiviä 2000/78 ja etenkin kyseisen direktiivin 9 artiklan 1 kohtaa.

38 Asiat C-624/18 ja C-625/18 koskevat kahta Sąd Najwyższyn tuomaria eli CP:tä ja DO:ta, jotka myös olivat täyttäneet 65 vuotta ennen ylimmästä tuomioistuimesta annetun uuden lain voimaantuloa ja jotka eivät ole tehneet ilmoitusta kyseisen lain 37 §:n 1 momentin ja 111 §:n 1 momentin nojalla. Saatuaan tiedon siitä, että tasavallan presidentti oli mainitun lain 39 §:n nojalla todennut, että heidät siirretään eläkkeelle 4.7.2018 alkaen, asianomaiset henkilöt saattoivat Sąd Najwyższyn käsiteltäväksi viimeksi mainittuun kohdistetut vaatimukset, jotta todetaan, että heidän mainitussa tuomioistuimessa tehtäviään aktiivisesti hoitavan tuomarin palvelussuhteensa ei ollut muuttunut kyseisestä päivämäärästä lukien tämän saman tuomioistuimen eläkkeellä olevan tuomarin palvelussuhteeksi. He vetoavat vaatimustensa tueksi muun muassa direktiivin 2000/78 2 artiklan 1 kohdan, jossa kielletään ikään perustuva syrjintä, rikkomiseen.

- 39 Sąd Najwyższy Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (ylin tuomioistuin (työ- ja sosiaalivakuutusasioiden jaosto)) (jäljempänä työ- ja sosiaalivakuutusasioiden jaosto), jossa nämä eri kanteet ovat vireillä, huomauttaa asioissa C-624/18 ja C-625/18 esittämässään ennakkoratkaisupyynnössä, että kanteet on saatettu sen käsiteltäväksi, kun kurinpitojaostoa ei ollut vielä muodostettu. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii näin ollen, edellytetäänkö direktiivin 2000/78 9 artiklan 1 kohdassa ja perusoikeuskirjan 47 artiklassa, että se jättää soveltamatta kansallisia säännöksiä, joiden mukaan toimivalta käsitellä tällaiset kanteet on ainoastaan jaostolla, jota ei ole vielä muodostettu. Mainittu tuomioistuin korostaa kuitenkin, että on mahdollista, ettei tällä kysymyksellä ole enää merkitystä, jos kurinpitojaostossa olevan tuomarin virat on tosiasiallisesti jaettu.
- 40 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo lisäksi asioissa C-585/18, C-624/18 ja C-625/18 esittämässään ennakkoratkaisupyynnössä, että kun otetaan huomioon etenkin olosuhteet, joissa kurinpitojaoston uudet tuomarit on nimitettävä, on olemassa vakavia epäilyjä siitä, tarjoavatko kyseinen jaosto ja sen jäsenet riittävät takeet riippumattomuudesta ja puolueettomuudesta.
- 41 Mainittu tuomioistuin, joka muistuttaa, että tasavallan presidentti nimittää kyseiset tuomarit KRS:n ehdotuksesta, toteaa tältä osin aluksi, että kansallisesta tuomarineuvostosta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta 8.12.2017 annettuun lakiin perustuvan uudistuksen nojalla ne KRS:n 15 jäsentä siihen kuuluvista 25 jäsenestä, jotka on valittava tuomareiden keskuudesta, valitsee nykyään parlamentin alahuone, eivätkä heidän valinnastaan päättää enää – kuten aikaisemmin – kaikkien oikeusasteiden tuomioistuinten tuomarien yleiskokoukset. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan tällä tilanteella loukataan demokraattisen oikeusvaltion perustana olevaa vallanjakoperiaattia, eikä se ole alalla vallitsevien kansainvälisten ja eurooppalaisten standardien mukainen, kuten erityisesti tuomareiden riippumattomuudesta, tehokkuudesta ja asemasta 17.11.2010 annetusta Euroopan neuvoston ministerikomitean suosituksesta CM/Rec(2010)12, Demokratiaa oikeusteitse -komission (Venetsian komissio) 11.12.2017 antamasta lausunnosta nro 904/2017 (CDL-AD(2017)031) ja eurooppalaisten tuomareiden konsultatiivisen neuvoston Euroopan neuvoston ministerikomitealle tuomarineuvostosta yhteiskunnan palveluksessa 23.11.2007 antamasta lausunnosta nro 10(2007) ilmenee.
- 42 Sekä ne edellytykset ja etenkin ne menettelylliset edellytykset, joilla KRS:n jäsenet on valittu ja nimitetty vuoden 2018 aikana, että tutkinta siitä, miten kyseinen tällä tavalla muodostettu elin on tähän mennessä toiminut, osoittavat ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan tämän jälkeen sen, että KRS kuuluu poliittisen vallan piiriin, ja sen, ettei se kykene hoitamaan perustuslaillista tehtäväänsä huolehtia tuomioistuinten ja tuomareiden riippumattomuudesta.
- 43 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa yhtäältä, että KRS:n uusien jäsenten viimeaikaiset vaalit eivät ole olleet avoimia ja niihin on liittynyt merkittäviä epäilyjä siitä, onko niiden yhteydessä noudatettu tosiasiallisesti sovellettavassa lainsäädännössä asetettuja vaatimuksia. Myöskään perustuslain 187 §:n 1 momentin 2 kohdasta seuraavaa vaatimusta erityyppisten ja -tasoisten tuomioistuinten edustavuudesta ei ole noudatettu. KRS:n jäseniin ei näet ole valittu yhtäkään Sąd Najwyższy, muutoksenhakutuomioistuinten tai sotilastuomioistuinten tuomaria, vaan siinä on yksi voivodikunnan hallintotuomioistuimen edustaja, kaksi alueellisten tuomioistuinten edustajaa ja kaksitoista piirioikeuksien edustajaa.
- 44 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa toisaalta, että hiljattain muodostetun KRS:n toiminnan tutkiminen paljastaa, ettei kyseinen elin ole esittänyt yhtäkään kannanottoa Sąd Najwyższy riippumattomuuden puolustamiseksi kyseistä tuomioistuinta koskevien viimeaikaisten lainsäädäntöuudistusten aiheuttaman kriisin yhteydessä. KRS tai sen jäsenet ovat sitä vastoin arvostelleet julkisesti Sąd Najwyższy jäseniä siitä, että nämä ovat esittäneet unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksiä tai tehneet yhteistyötä unionin toimielinten ja erityisesti Euroopan komission kanssa. KRS:n omaksumana käytäntönä silloin, kun sen on annettava lausunto siitä, saako Sąd Najwyższy tuomari mahdollisesti jatkaa tehtäviensä hoitamista sen jälkeen, kun hiljattain vahvistettu 65 vuoden eläkeikä on saavutettu, on ollut lisäksi – kuten etenkin KRS:n lausunto, joka on

riitautettu ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa asiassa C-585/18, osoittaa – antaa kielteisiä lausuntoja, joita ei ole perusteltu, tai vain toistaa ylimmästä tuomioistuimesta annetun uuden lain 37 §:n 1b momentin sanamuoto.

- 45 KRS:n suorittama valinta tasavallan presidentin 24.5.2018 avoimiksi ilmoittamien 16 kurinpitojaostossa olevan viran täyttämiseksi osoittaa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan lisäksi, että KRS:n huomioon ottamat 12 ehdokasta eli kuusi syyttäjää, kaksi tuomaria, kaksi oikeudellista neuvonantajaa ja kaksi yliopiston opettajaa olivat henkilöitä, jotka olivat siihen saakka kuuluneet toimeenpanovaltaan, henkilöitä, jotka ovat Puolan oikeusvaltiota koskevan kriisin aikana toimineet poliittisten vallanpitäjien määräyksestä tai viimeksi mainittujen odotusten mukaisesti, tai lopuksi henkilöitä, jotka eivät täytä lakisääteisiä kriteereitä, tai jopa henkilöitä, joille on aikaisemmin määrätty kurinpitoseuraamuksia.
- 46 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin korostaa lopuksi, että menettely, jota noudattaen KRS:n on valittava ne ehdokkaat kurinpitojaoston tuomarin virkoihin, joita ei voida valita Sąd Najwyższy jäsenten keskuudesta, on laadittu ja sitä on tämän jälkeen muutettu siten, että KRS voi toimia harkinnanvaraisesti ilman, että tältä osin on olemassa todellista valvontamahdollisuutta.
- 47 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa ensimmäiseksi, että ylimmän tuomioistuimen ei ole enää osallistuttava tähän nimitysmenettelyyn eikä ehdokkaiden ansioiden tosiasiallista ja konkreettista arviointia enää siis taata. Toiseksi se, että ehdokkaat eivät ole toimittaneet KRS:stä annetun lain 35 §:n 2 momentissa mainittuja asiakirjoja, jotka ovat kuitenkin olennaisia, jotta asianomaisten henkilöiden välillä voidaan tehdä ero, ei ole enää, kuten kyseisen lain 35 §:n 3 momentista ilmenee, este KRS:n suosittelmien hakijoiden luetteloa laadittaessa. Se toteaa kolmanneksi, että mainitun lain 44 §:n nojalla KRS:n päätöksistä tulee lopullisia, jolleivät kaikki hakijat ole riitauttaneet niitä, mikä merkitsee sitä, ettei tuomioistuimilla ole mitään tosiasiallista mahdollisuutta valvoa niitä.
- 48 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii tässä yhteydessä sitä, mikä merkitys on annettava unionin oikeudesta ilmenevän, jäsenvaltioiden tuomioistuinten ja tuomareiden riippumattomuutta koskevan vaatimuksen noudattamisen osalta sellaisille tekijöille, kuten yhtäältä tuomareiden valinnasta vastuussa olevan elimen riippumattomuudelle poliittisesta vallasta ja toisaalta olosuhteille, jotka liittyvät tuomioistuimen sellaisen jaoston jäsenten valintaan, joka on luotu tietyssä jäsenvaltiossa täysin tyhjästä (ex nihilo), vaikka mainittu jaosto on toimivaltainen lausumaan unionin oikeuden alaan kuuluvista asioista.
- 49 Jos tällainen tuomioistuimen jaosto ei täytä mainittua riippumattomuuden vaatimusta, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa tietää, onko unionin oikeutta tulkittava siten, että sen on unionin oikeuden mukaan jätettävä soveltamatta kansallisen lain säännöksiä, jotka ovat esteenä sen omalle toimivallalle käsitellä mahdollisesti pääasiat, koska kyseinen toimivalta on annettu ainoastaan mainitulle tuomioistuimen jaostolle. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin korostaa asioissa C-624/18 ja C-625/18 esittämässään ennakkoratkaisupyyntöissä tältä osin, että sillä on yleinen toimivalta työ- ja sosiaalivakuutus oikeuden alalla, minkä vuoksi sillä on erityisesti oikeus ottaa käsiteltäväkseen pääasioissa kyseessä olevien kaltaiset oikeusriidat, jotka koskevat ikään perustuvaa syrjintää työssä koskevan kiellon väitettyä rikkomista.
- 50 Tässä tilanteessa Sąd Najwyższy (Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych) päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle nyt käsiteltävinä olevat ennakkoratkaisupyyntöt.
- 51 Asiassa C-585/18 ennakkoratkaisukysymykset kuuluvat seuraavasti:
- ”1) Onko SEUT 267 artiklan kolmatta kohtaa, luettuna yhdessä SEU 19 artiklan 1 kohdan, SEU 2 artiklan ja [perusoikeuskirjan] 47 artiklan kanssa, tulkittava siten, että sellainen tyhjästä luotu jäsenvaltion ylimmän oikeusasteen tuomioistuimen jaosto, joka on toimivaltainen ottamaan

käsiteltäväkseen kanteen nostanutta kansallisen tuomioistuimen tuomaria koskevan asian, jonka kokoonpanossa voi olla ainoastaan sellaisen kansallisen elimen valitsemia tuomareita, jonka tehtävänä on valvoa tuomioistuinten riippumattomuutta [(KRS)], ja joka muodostamismallinsa ja toimintatapansa vuoksi ei takaa riippumattomuutta lainsäädäntö- ja toimeenpanovallasta, on unionin oikeudessa tarkoitettu riippumaton tuomioistuin?

- 2) Jos vastaus ensimmäiseen kysymykseen on kielteinen, onko SEUT 267 artiklan kolmatta kohtaa, luettuna yhdessä SEU 19 artiklan 1 kohdan, SEU 2 artiklan ja perusoikeuskirjan 47 artiklan kanssa, tulkittava siten, että jäsenvaltion ylimmän oikeusasteen tuomioistuimen jaoston, joka ei ole toimivaltainen ja joka täyttää unionin oikeudessa tuomioistuimen osalta asetetut vaatimukset ja jossa on nostettu kanne unionin oikeuden soveltamisalaan kuuluvassa asiassa, on jätettävä soveltamatta kansallisen lain säännöksiä, joilla suljetaan pois sen toimivalta tässä samassa asiassa?”

52 Asioissa C-624/18 ja C-625/18 ennakkoratkaisukysymykset esitetään seuraavasti:

- ”1) Onko perusoikeuskirjan 47 artiklaa, luettuna yhdessä [direktiivin 2000/78] 9 artiklan 1 kohdan kanssa, tulkittava siten, että jos jäsenvaltion ylimmän oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi saatetaan vaatimus, jossa vedotaan ikään perustuvan syrjinnän kiellon loukkaamiseen tämän saman tuomioistuimen tuomarin osalta ja samalla tehdään turvaamistoimihakemus, kyseisen tuomioistuimen on – varmistaakseen unionin oikeudesta johtuvien oikeuksien suojelemisen kansallisen oikeuden mukaisella välitoimella – jätettävä soveltamatta kansallisia säännöksiä, joiden mukaan toimivalta asiassa, jossa kanne on nostettu, on kyseisen tuomioistuimen jaostolla, joka ei ole toiminnassa, koska tuomareita, joiden on tarkoitus kuulua sen kokoonpanoon, ei ole nimetty?
- 2) Nimitettäessä tuomareita, joiden on tarkoitus kuulua sellaisen jaoston kokoonpanoon, joka on kansallisen oikeuden perusteella toimivaltainen ratkaisemaan näin nostetun kanteen, onko SEUT 267 artiklan kolmatta kohtaa, luettuna yhdessä SEU 19 artiklan 1 kohdan, SEU 2 artiklan ja perusoikeuskirjan 47 artiklan kanssa, tulkittava siten, että sellainen tyhjästä luotu jäsenvaltion ylimmän oikeusasteen tuomioistuimen jaosto, joka on toimivaltainen ottamaan käsiteltäväkseen kanteen nostanutta kansallisen tuomioistuimen tuomaria koskevan asian, jonka kokoonpanossa voi olla ainoastaan sellaisen kansallisen elimen valitsemia tuomareita, jonka tehtävänä on valvoa tuomioistuinten riippumattomuutta [(KRS)], ja joka muodostamismallinsa ja toimintatapansa vuoksi ei takaa riippumattomuutta lainsäädäntö- ja toimeenpanovallasta, on unionin oikeudessa tarkoitettu riippumaton tuomioistuin?
- 3) Jos vastaus toiseen kysymykseen on kielteinen, onko SEUT 267 artiklan kolmatta kohtaa, luettuna yhdessä SEU 19 artiklan 1 kohdan ja SEU 2 artiklan sekä perusoikeuskirjan 47 artiklan kanssa, tulkittava siten, että jäsenvaltion ylimmän oikeusasteen tuomioistuimen jaoston, joka ei ole toimivaltainen ja joka täyttää unionin oikeudessa tuomioistuimen osalta asetetut vaatimukset ja jossa on nostettu kanne unionin oikeuden soveltamisalaan kuuluvassa asiassa, on jätettävä soveltamatta kansallisen lain säännöksiä, joilla suljetaan pois sen toimivalta tässä samassa asiassa?”

Asian käsittelyn vaiheet unionin tuomioistuimessa

- 53 Asiat C-585/18, C-624/18 ja C-625/18 yhdistettiin unionin tuomioistuimen presidentin 5.11.2018 tekemällä päätöksellä.
- 54 Unionin tuomioistuimen presidentti hyväksyi 26.11.2018 annetulla määräyksellä A. K. ym. (C-585/18, C-624/18 ja C-625/18, ei julkaistu, EU:C:2018:977) ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen pyynnön käsitellä nyt esillä olevat asiat nopeutetussa menettelyssä. Kuten unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 105 artiklan 2 ja 3 kohdassa määrätään, istuntopäivä määrättiin välittömästi eli istunto

- päätettiin järjestää tässä tapauksessa 19.3.2019, ja kyseinen päivämäärä ilmoitettiin asianosaisille samalla, kun ennakkoratkaisupyynnöt annettiin niille tiedoksi. Mainituille asianosaisille asetettiin määräaika mahdollisten kirjallisten huomautusten esittämistä varten.
- 55 Unionin tuomioistuimessa järjestettiin 19.3.2019 ensimmäisen istunto. Unionin tuomioistuin järjesti 14.5.2019 toisen istunnon etenkin KRS:n, joka ei ollut esittänyt unionin tuomioistuimelle kirjallisia huomautuksia, joka ei ollut ollut edustettuna ensimmäisessä istunnossa ja joka halusi tulla kuulluksi suullisesti, pyynnöstä ja jotta asianosaiset voisivat lausua nyt käsiteltävien asioiden yhteydessä 25.3.2019 annetun tuomion, jolla Trybunał Konstytucyjny (perustuslakituomioistuin, Puola) on todennut KRS:stä annetun lain 9a §:n yhteensopivaksi perustuslain 187 §:n 1 momentin 2 kohdan ja 4 momentin kanssa, mahdollisista vaikutuksista.
- 56 KRS esitti tässä jälkimmäisessä istunnossa lisäksi kurinpitojaoston tuomareiden yleiskokouksen 13.5.2019 antaman päätöslauselman nro 6, jossa esitetään kyseisen jaoston kanta nyt käsiteltävissä yhdistetyissä asioissa noudatettuun menettelyyn. Kyseinen päätöslauselma jaettiin läsnä olleille asianosaisille, ja se liitettiin oikeudenkäyntiasiakirjoihin.
- 57 Puolan hallituksen unionin tuomioistuimen kirjaamoon 3.7., 29.7., 16.9. ja 7.11.2019, KRS:n 4.7.2019 ja Prokurator Generalnyn (yleinen syyttäjä, Puola) 29.10.2019 toimittamilla asiakirjoilla pyydettiin asian käsittelyn suullisen vaiheen aloittamista uudelleen.
- 58 KRS esittää pyyntönsä tueksi pääasiallisesti, että se on eri mieltä kuin julkisasiamies ratkaisuehdotuksessaan, joka perustuu virheellisiin arviointeihin ja jossa ei ole otettu riittävästi huomioon argumentaatiota, jonka se on esittänyt 14.5.2019 pidetyssä istunnossa. Tästä syystä olisi lisäksi tarpeen, että unionin tuomioistuin tarkastelee uudelleen mahdollisuutta ottaa huomioon KRS:n aiemmin toimittamat kirjalliset huomautukset, jotka on palautettu sille sen vuoksi, että ne on esitetty liian myöhään.
- 59 Puolan hallitus korostaa 3.7.2019 toimitetussa pyynnössään ja unionin tuomioistuimelle 29.7. ja 16.9.2019 lähettämässään lisäselityksissä, että myös se on eri mieltä kuin julkisasiamies ratkaisuehdotuksessaan, jossa on tiettyjä ristiriitaisuuksia ja joka perustuu – kuten sen tiettyjen kohtien sekä julkisasiamiehen 11.4.2019 esittämään ratkaisuehdotukseen komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus) (C-619/18, EU:C:2019:325) sisältyvien analogisten kohtien ”sisällöstä ja asiayhteydestä” ilmenee – unionin tuomioistuimen aikaisemman oikeuskäytännön ja erityisesti 27.2.2018 annetun tuomion Associação Sindical dos Juizes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117) väitetysti virheelliseen tulkintaan. Kyseinen hallitus väittää lisäksi, että julkisasiamiehen ratkaisuehdotukseen sisältyy joukko uusia argumentteja ja kannanottoja, joista ei ole ollut tilaisuutta lausua riittävästi. Kun otetaan huomioon mainittujen seikkojen olennainen merkitys tai niiden perustavanlaatuiset seuraukset jäsenvaltioissa voimassa oleville eri oikeudellisille malleille kansallisten tuomarineuvostojen kokoonpanon osalta ja tuomareiden nimitysmenettelyt, ne oikeuttavat asian käsittelyn suullisen vaiheen aloittamisen uudelleen, jotta kaikki jäsenvaltiot voisivat lausua tästä kysymyksestä. Puolan hallitus väittää 7.11.2019 toimitetussa pyynnössä, jonka tueksi se esittää 6.9.2019 päivätyn Sąd Okręgowy w Krakowien (Krakovan alueellinen tuomioistuin, Puola) istuntopäiväkirjan, että kyseisen asiakirjan johdosta saattaa olla syytä pelätä, että ratkaisu, jonka unionin tuomioistuin antaa nyt käsiteltävissä asioissa, voi aiheuttaa oikeudellista epävarmuutta Puolassa, ja että mainittu asiakirja tuo siis esiin sellaisen uuden seikan, joka voi olennaisesti vaikuttaa kyseiseen unionin tuomioistuimen ratkaisuun.
- 60 Yleinen syyttäjä, joka vetoaa olennaisilta osin jo esiin tuotuihin seikkoihin ja argumentaatioon, jonka KRS ja Puolan hallitus ovat esittäneet edellä mainituissa 3.7., 4.7., 29.7. ja 16.9.2019 päivätyissä pyynnöissään, jotka koskevat asian käsittelyn suullisen vaiheen uudelleen aloittamista, on lopuksi sitä mieltä ensinnäkin, että pääasioihin liittyviä olosuhteita ei ole selvennetty riittävästi, kuten julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksesta sen mukaan ilmenee, toiseksi, että kyseisessä ratkaisuehdotuksessa on otettu kantaa tärkeisiin seikkoihin, joista asianosaisilla ei ole ollut tilaisuutta

lausua, ja kolmanneksi, että mainittu ratkaisuehdotus perustuu unionin tuomioistuimen aikaisemman oikeuskäytännön virheelliseen tulkintaan, josta on väitetyksi ilmennyt sellainen uusi seikka, joka voi olennaisesti vaikuttaa unionin tuomioistuimen ratkaisuun.

- 61 Tältä osin on huomautettava yhtäältä, että Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännössä ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksessä ei määrätä kyseisen perussäännön 23 artiklassa tarkoitettujen osapuolten mahdollisuudesta esittää huomautuksia vastaukseksi julkisasiamiehen ratkaisuehdotukseen (tuomio 6.3.2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, 26 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 62 SEUT 252 artiklan toisen kohdan mukaan toisaalta julkisasiamiehen tehtävänä on täysin puolueettomana ja riippumattomana esittää julkisessa istunnossa perustellut ratkaisuehdotukset asioissa, jotka Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön mukaan vaativat hänen myötävaikutustaan. Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus tai perustelut, joiden päätteeksi hän päätyy siihen, eivät sido unionin tuomioistuinta. Tämän vuoksi se, että osapuoli ei yhdy julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksessa todettuun – riippumatta ratkaisuehdotuksessa tutkituista kysymyksistä –, ei sellaisenaan voi olla peruste asian käsittelyn suullisen vaiheen aloittamiseksi uudelleen (tuomio 6.3.2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 63 Unionin tuomioistuin voi kuitenkin työjärjestyksensä 83 artiklan perusteella julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa määrätä asian käsittelyn suullisen vaiheen aloitettavaksi uudelleen erityisesti, jos unionin tuomioistuin katsoo, ettei sillä ole riittävästi tietoa asiasta, tai jos asianosainen on suullisen vaiheen päättyneeksi julistamisen jälkeen vedonnut uuteen seikkaan, joka voi olennaisesti vaikuttaa unionin tuomioistuimen ratkaisuun, taikka jos asia olisi ratkaistava sellaisella perusteella, josta osapuolilla ei ole ollut tilaisuutta lausua.
- 64 Unionin tuomioistuin katsoo kuitenkin nyt käsiteltävässä tapauksessa julkisasiamiestä kuultuaan, että sillä on asian käsittelyn kirjallisen vaiheen ja kahden unionin tuomioistuimessa järjestetyn istunnon päätteeksi kaikki ratkaisun antamiseen tarvittavat tiedot. Se huomauttaa lisäksi, ettei nyt käsiteltäviä yhdistettyjä asioita ole ratkaistava sellaisella perusteella, josta osapuolilla ei ole ollut tilaisuutta lausua. Se katsoo lopuksi, ettei sen käsiteltävänä olevista eri pyynnöistä, jotka koskevat asian käsittelyn suullisen vaiheen uudelleen aloittamista, ilmene mitään uutta seikkaa, joka voi vaikuttaa siihen ratkaisuun, joka sen on annettava mainituissa asioissa. Asian käsittelyn suullista vaihetta ei siis ole määrättävä aloitettavaksi uudelleen.
- 65 Lopuksi on huomautettava vaatimuksesta, jolla KRS pyytää unionin tuomioistuinta ottamaan uudelleen huomioon sen 4.4.2019 päivätyt kirjalliset huomautukset, että tämä pääasian asianosainen, jota muiden Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 artiklassa tarkoitettujen osapuolten tavoin on kehoitettu toimittamaan tällaiset huomautukset tämän tekemiseen asetetussa määräajassa, on, kuten sen unionin tuomioistuimelle lähettämän 28.3.2019 päivätyn kirjeen itse sanamuodostakin ilmenee, tarkoituksellisesti jättänyt toimittamatta tällaiset huomautukset mainitussa määräajassa. Unionin tuomioistuin ei siis voi ottaa menettelyn tässä vaiheessa huomioon myöskään edellä mainittuja kirjallisia huomautuksia, jotka KRS on toimittanut myöhässä ja jotka on tästä syytä palautettu KRS:lle.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Asioissa C-624/18 ja C-625/18 esitetty ensimmäinen kysymys

- 66 Asioissa C-624/18 ja C-625/18 esittämällään ensimmäisellä kysymyksellä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko direktiivin 2000/78 9 artiklan 1 kohdan säännöksiä ja perusoikeuskirjan 47 artiklan määräyksiä, yhdessä luettuina, tulkittava siten, että silloin, kun asiaa ylimpänä oikeusasteena käsittelevässä jäsenvaltion tuomioistuimessa on nostettu kanne, joka perustuu kyseisestä direktiivistä ilmenevän ikään perustuvan syrjinnän kiellon rikkomista koskevaan

kanneperusteeseen, tällaisen tuomioistuimen on jätettävä soveltamatta sellaisia kansallisia säännöksiä, joiden mukaan toimivalta ottaa tällainen kanne käsiteltäväksi on vain elimellä, jota, kuten kurinpitojaostoa, ei ole vielä muodostettu, koska henkilöitä, jotka kuuluvat sen kokoonpanoon, ei ole nimitetty.

- 67 Nyt käsiteltävässä asiassa on kuitenkin otettava huomioon se, että vähän sen jälkeen, kun ennakkoratkaisupyynnöt asioissa C-624/18 ja C-625/18 esitettiin, tasavallan presidentti nimitti kurinpitojaoston tuomarit ja kyseinen jaosto on näin ollen muodostettu.
- 68 Kun otetaan huomioon tämä seikka, on todettava, että vastauksen antaminen asioissa C-624/18 ja C-625/18 esitettyyn ensimmäiseen kysymykseen ei ole enää merkityksellistä niiden ratkaisujen kannalta, jotka ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on annettava näissä kahdessa asiassa. Tällaisen vastauksen tarpeellisuuden oikeutti näet ainoastaan se, ettei kurinpitojaostoa ollut tosiasiallisesti asetettu.
- 69 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 267 artiklalla luotu menettely on unionin tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten välisen yhteistyön väline, jonka avulla unionin tuomioistuin esittää kansallisille tuomioistuimille ne unionin oikeuden tulkintaan liittyvät seikat, joita nämä tarvitsevat ratkaistakseen käsiteltävikseen saatetut asiat (tuomio 19.12.2013, Fish Legal ja Shirley, C-279/12, EU:C:2013:853, 29 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 70 Tältä osin on muistutettava, että ennakkoratkaisupyynnön esittämisen perusteena ei ole neuvoa-antavien lausuntojen esittäminen yleisistä tai hypoteettisista kysymyksistä vaan riita-asian todelliseen ratkaisemiseen erottamattomasti liittyvä tarve (tuomio 10.12.2018, Wightman ym., C-621/18, EU:C:2018:999, 28 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Jos ilmenee, että esitetty kysymys ei selvästikään ole enää merkityksellinen kyseisen asian ratkaisemisen kannalta, unionin tuomioistuimen on todettava, että lausunnon antaminen raukeaa (ks. vastaavasti tuomio 24.10.2018, Stoilov i Ko, C-180/12, EU:C:2013:693, 38 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 71 Tästä seuraa, että – kuten KRS, Puolan hallitus ja komissio ovat väittäneet ja ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin on lisäksi itsekin antanut ymmärtää ja kuten tämän tuomion 39 kohdasta ilmenee – unionin tuomioistuimella ei ole enää tarvetta lausua asioissa C-624/18 ja C-625/18 esitetystä ensimmäisestä kysymyksestä.

Asiassa C-585/18 esitetyt kysymykset ja asioissa C-624/18 ja C-625/18 esitetyt toinen ja kolmas kysymys

- 72 Asiassa C-585/18 esittämillään kysymyksillä ja asioissa C-624/18 ja C-625/18 esittämillään toisella ja kolmannella kysymyksellä, joita on tarkasteltava yhdessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko SEU 2 artiklaa, SEU 19 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa, SEUT 267 artiklaa ja perusoikeuskirjan 47 artiklaa tulkittava siten, että kurinpitojaoston kaltainen jäsenvaltion ylimmän tuomioistuimen jaosto, jonka on ratkaistava unionin oikeuden alaan kuuluvia asioita, täyttää – kun otetaan huomioon sen perustamiseen ja sen jäsenten nimittämiseen liittyneet olosuhteet – näissä unionin oikeuden määräyksissä asetetut riippumattomuuden ja puolueettomuuden vaatimukset. Jos näin ei ole, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, onko unionin oikeuden ensisijaisuuden periaatetta tulkittava siten, että sen on kyseisen periaatteen mukaan jätettävä soveltamatta kansallisia säännöksiä, joiden mukaan toimivalta käsitellä tällaiset asiat on ainoastaan mainitulla tuomioistuimen jaostolla.

Unionin tuomioistuimen toimivalta

- 73 Yleinen syyttäjä on väittänyt ensinnäkin, ettei unionin tuomioistuimella ole toimivaltaa lausua asioissa C-624/18 ja C-625/18 esitetyistä toisesta ja kolmannelta kysymyksestä sillä perusteella, että näissä kysymyksissä tarkoitetuissa unionin oikeuden määräyksissä ei määritellä käsitettä ”riippumaton tuomioistuin” eivätkä ne sisällä kansallisten tuomioistuinten toimivaltaa ja kansallisia tuomarineuvostoja koskevia oikeussääntöjä, joten nämä kysymykset kuuluvat siis jäsenvaltioiden yksinomaiseen toimivaltaan ja jäävät unionin vaikutusvallan ulkopuolelle.
- 74 On kuitenkin todettava, että yleisen syyttäjän näin esittämät väitteet koskevat todellisuudessa mainittujen unionin oikeuden määräysten itse ulottuvuutta ja näin ollen niiden tulkintaa. Tällainen tulkinta kuuluu SEUT 267 artiklan nojalla selvästi unionin tuomioistuimen toimivaltaan.
- 75 Unionin tuomioistuin on tältä osin jo todennut, että vaikka lainkäytön järjestäminen jäsenvaltioissa kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan, jäsenvaltioiden on kyseistä toimivaltaa käyttäessään noudatettava kuitenkin niille unionin oikeuden nojalla kuuluvia velvoitteita (tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 52 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 76 Yleinen syyttäjä on väittänyt toiseksi, että SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ja perusoikeuskirjan 47 artiklan osalta se, ettei unionin tuomioistuimella ole toimivaltaa lausua näistä kahdesta ennakkoratkaisukysymyksestä, perustuu myös siihen, että pääasioissa kyseessä olevilla kansallisilla säännöksillä ei sovelleta unionin oikeutta eivätkä ne kuulu unionin oikeuden soveltamisalaan ja että niitä ei näin ollen voida arvioida unionin oikeuden perusteella.
- 77 Perusoikeuskirjan määräysten osalta on aluksi tosin palautettava mieleen, että unionin tuomioistuin voi SEUT 267 artiklaan perustuvaa ennakkoratkaisupyynnön käsitellessään tulkita unionin oikeutta ainoastaan sille annetun toimivallan rajoissa (tuomio 30.6.2016, Toma ja Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci, C-205/15, EU:C:2016:499, 22 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 78 Perusoikeuskirjan soveltamisala on jäsenvaltioiden toimenpiteiden osalta määritelty perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa, jonka mukaan perusoikeuskirjan määräykset koskevat jäsenvaltioita silloin, kun ne soveltavat unionin oikeutta, ja kyseisellä määräyksellä vahvistetaan unionin tuomioistuimen vakiintunut oikeuskäytäntö, jonka mukaan unionin oikeusjärjestyksessä taatut perusoikeudet on tarkoitettu sovellettaviksi kaikkiin unionin oikeudessa säänneltyihin tilanteisiin mutta ei muihin tilanteisiin (tuomio 30.6.2016, Toma ja Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci, C-205/15, EU:C:2016:499, 23 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 79 Nyt käsiteltävässä tapauksessa on erityisesti perusoikeuskirjan 47 artiklan osalta kuitenkin korostettava, että kantajat vetoavat pääasioissa muun muassa direktiivissä 2000/78 säädetyin ikään perustuvaa syrjintää työssä koskevan kiellon rikkomiseen heidän osaltaan.
- 80 Lisäksi on korostettava, että oikeus tehokkaiseen oikeussuojakeinoihin on vahvistettu direktiivissä 2000/78, jonka 9 artiklassa säädetään, että jäsenvaltioiden on varmistettava, että jokainen henkilö, joka katsoo, ettei hänen osaltaan ole noudatettu kyseisessä direktiivissä tarkoitettua yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, voi vedota oikeuksiinsa (tuomio 8.5.2019, Leitner, C-396/17, EU:C:2019:375, 61 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 81 Edellä esitetystä ilmenee, että nyt käsiteltävät asiat ovat unionin oikeudessa säänneltyjä tilanteita, joten pääasian kantajat voivat perustellusti vedota heille perusoikeuskirjan 47 artiklassa taattuun oikeuteen saada tehokasta oikeussuojaa.

- 82 Tämän jälkeen on huomautettava SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan soveltamisalasta yhtäältä, että kyseisellä määräyksellä pyritään turvaamaan tehokas oikeussuoja ”unionin oikeuteen kuuluvilla aloilla” riippumatta siitä, missä olosuhteissa jäsenvaltiot soveltavat unionin oikeutta perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla (tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 50 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 83 Toisin kuin yleinen syyttäjä on tältä osin väittänyt, sillä, että asiassa, jonka johdosta annettiin 27.2.2018 tuomio Associação Sindical dos Juizes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117), kyseessä olleet kansalliset palkkojen alentamistoimenpiteet oli toteutettu asianomaisen jäsenvaltion talousarvion liiallisen alijäämän poistamisvaatimusten vuoksi unionin kyseiselle jäsenvaltiolle myöntämän rahoitustukiohjelman yhteydessä, ei ollut – kuten kyseisen tuomion 29–40 kohdasta ilmenee – mitään merkitystä sen tulkinnan kannalta, jonka johdosta unionin tuomioistuin päätteli, että SEU 19 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa voitiin soveltaa kyseessä olleessa asiassa. Kyseinen päätelmä perustettiin näet siihen, että tuossa asiassa kyseessä ollut kansallinen elin eli Tribunal de Contas (tilintarkastustuomioistuin, Portugali) saattoi, jollei ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtäväksi mainitussa asiassa annetusta tarkistuksesta muuta johtunut, lausua tuomioistuimena kysymyksistä, jotka koskevat unionin oikeuden soveltamista tai tulkintaa ja jotka luetaan siten unionin oikeuteen kuuluviin aloihin (tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 51 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 84 Koska pääasiat koskevat unionin oikeuden sääntöjen väitettyjä rikkomisia, on riittävää todeta, että nyt käsiteltävässä tapauksessa elin, jonka on ratkaistava mainitut asiat, joutuu lausumaan kysymyksistä, jotka koskevat unionin oikeuden soveltamista tai tulkintaa ja jotka luetaan siten SEU 19 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettulla tavalla unionin oikeuteen kuuluviin aloihin.
- 85 Euroopan unionin perusoikeuskirjan soveltamisesta Puolan tasavaltaan ja Yhdistyneeseen kuningaskuntaan tehdystä pöytäkirjasta N:o 30 (EUVL 2010, C 83, s. 313), johon yleinen syyttäjä myös on vedonnut, on lopuksi todettava, ettei kyseinen pöytäkirja koske SEU 19 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa, ja huomautettava, ettei sillä myöskään aseteta kyseenalaiseksi perusoikeuskirjan sovellettavuutta Puolassa, eikä sen tarkoituksena ole vapauttaa Puolan tasavaltaa velvollisuudesta noudattaa perusoikeuskirjan määräyksiä (tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 53 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 86 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että unionin tuomioistuimella on nyt käsiteltävissä asioissa toimivalta tulkita perusoikeuskirjan 47 artiklaa ja SEU 19 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa.

Mahdollinen lausunnon antamisen raukeaminen

- 87 KRS, yleinen syyttäjä ja Puolan hallitus ovat vedonneet siihen, että tasavallan presidentti allekirjoitti 17.12.2018 [ylimmästä tuomioistuimesta annetun uuden lain] muuttamisesta 21.11.2018 annetun lain (ustawa o zmianie ustawy o Sądzie Naczelny; Dz. U. 2018, järjestysnumero 2507; jäljempänä 21.11.2018 annettu laki), joka tuli voimaan 1.1.2019.
- 88 Mainitun lain 1 §:stä ilmenee, että ylimmästä tuomioistuimesta annetun uuden lain 37 §:n 1a–4 momentti ja 111 §:n 1 momentti on kumottu ja että saman lain 37 §:n 1 momenttia on muutettu siten, että ”Sąd Najwyższy tuomarien on siirryttävä eläkkeelle 65 vuoden iässä”. On kuitenkin täsmennetty, että tätä viimeksi mainittua säännöstä sovelletaan ainoastaan Sąd Najwyższyn tuomareihin, jotka ovat tulleet palvelukseen tässä ominaisuudessa 1.1.2019 jälkeen. Sąd Najwyższyn tuomareihin, jotka ovat tulleet palvelukseen ennen kyseistä päivämäärää, sovelletaan ylimmästä tuomioistuimesta 23.11.2002 annetun lain 30 §:n aikaisempia säännöksiä, joissa säädettiin eläkkeelle siirtymisestä 70 vuoden iässä.

- 89 Mainitun 21.11.2018 annetun lain 2 §:n 1 momentissa säädetään, että ”tämän lain voimaantulopäivästä alkaen jokainen Sąd Najwyższy tai Naczelny Sąd Administracyjny tuomari, joka on siirretty eläkkeelle [ylimmästä tuomioistuimesta annetun uuden lain] 37 §:n 1–4 momentin tai 111 §:n 1 tai 1a momentin nojalla, saa palata tehtäviinsä, joita hän hoiti [mainitun lain] voimaantulopäivänä. Hänen tuomarin tehtäviensä hoitamisen Sąd Najwyższyssa tai Naczelny Sąd Administracyjnyssa katsotaan jatkuneen keskeytyksettä”.
- 90 Mainitun 21.11.2018 annetun lain 4 §:n 1 momentissa säädetään, että ”[ylimmästä tuomioistuimesta annetun uuden lain] 37 §:n 1 momentissa ja 111 §:n 1–1b momentin nojalla aloitetut menettelyt ja näissä asioissa tämän lain voimaantulopäivänä vireillä olevat muutoksenhakumenettelyt päätetään”, ja sen 2 momentissa säädetään, että ”menettelyt, joissa vaaditaan toteamaan, että kyseessä on tehtävänsä Sąd Najwyższyssa tai Naczelny Sąd Administracyjnyssa aktiivisesti hoitavan tuomarin palvelussuhde, jotka koskevat 2 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tuomareita ja jotka on pantu vireille ja ovat edelleen vireillä tämän lain voimaantulopäivänä, päätetään”.
- 91 KRS:n, yleisen syyttäjän ja Puolan hallituksen mukaan 21.11.2018 annetun lain 1 §:stä ja 2 §:n 1 momentista ilmenee, että pääasioissa kantajina olevat tuomarit, jotka oli siirretty eläkkeelle ylimmästä tuomioistuimesta annetun uuden lain tätä nykyä kumottujen säännösten nojalla, ovat saaneet suoraan lain nojalla palata tuomioistuiensa palvelukseen siihen saakka, kunnes he saavuttavat aikaisemmin voimassa olleiden kansallisten säännösten mukaisesti 70 vuoden iän, kun taas tasavallan presidentin kaikki mahdollisuudet heidän tehtäviensä hoitamisen jatkamiseen tavanomaisen eläkeiän saavuttamisen jälkeen on myös poistettu.
- 92 Tässä tilanteessa ja sen perusteella, mitä säädetään tuon saman lain 4 §:ssä, jonka mukaan pääasioiden kaltaiset oikeusriidat päätetään, näillä asioilla ei ole KRS:n mukaan enää kohdetta, joten unionin tuomioistuimen ei ole enää lausuttava nyt käsiteltävistä ennakkoratkaisupyynnöistä.
- 93 Edellä esitetyn perusteella unionin tuomioistuin kääntyi 23.1.2019 ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen puoleen selvittääkseen, katsooko kyseinen tuomioistuin 21.11.2018 annetun lain voimaantulon jälkeen, että vastaus sen ennakkoratkaisukysymyksiin on edelleen tarpeen, jotta se voi antaa ratkaisunsa sen käsiteltäväksi saatetuissa asioissa.
- 94 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin vastasi 25.1.2019 päivätyssä vastauksessaan tähän kysymykseen myöntävästi ja täsmensi, että se on 23.1.2019 annetuilla määräyksillä lykännyt yleisen syyttäjän sille 21.11.2018 annetun lain 4 §:n 1 ja 2 momentin nojalla tekemien sellaisten pyyntöjen käsittelyä, jotka koskevat lausunnon antamisen raukeamista, siihen saakka, kunnes unionin tuomioistuin on ottanut asiaan kantaa nyt esillä olevissa asioissa.
- 95 Tässä vastauksessa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että vastaus mainituissa asioissa esitettyihin kysymyksiin on edelleen tarpeen, jotta sen on mahdollista ratkaista kyseisessä tuomioistuimessa esiin tulevat alustavat, luonteeltaan menettelyyn liittyvät ongelmat, ennen kuin se voi antaa tuomionsa näissä asioissa.
- 96 Se toteaa lisäksi sen käsiteltävänä olevien asioiden asiakysymyksen osalta, että 21.11.2018 annetun lain tavoitteena ei ole ollut poistaa kansallisen oikeuden yhteensoveltumattomuutta unionin oikeuden kanssa vaan sen tavoitteena on ollut soveltaa unionin tuomioistuimen varapresidentin 19.10.2018 antamassaan määräyksessä komissio v. Puola (C-619/18 R, ei julkaistu, EU:C:2018:852), joka on vahvistettu unionin tuomioistuimen 17.12.2018 antamalla määräyksellä komissio v. Puola (C-619/18 R, EU:C:2018:1021), määräämiä välitoimia. Kyseisellä lailla ei siten ole kumottu taannehtivasti (ex tunc) riidanalaisia kansallisia säännöksiä eikä niiden oikeusvaikutuksia. Kun mainitulla lailla pääasioiden kantajina olevien tuomarien annetaan väitetysti palata tehtäviinsä heidän eläkkeelle siirtymisensä jälkeen ja luodaan oikeudellinen fiktio siitä, että heidän toimikautensa jatkuu keskeytyksettä tämän tehtäviin palaamisen johdosta, pääasian kanteilla pyritään osoittamaan, että kyseiset tuomarit eivät ole milloinkaan jääneet eläkkeelle ja he ovat hoitaneet täysimääräisesti tehtäviään koko tämän ajanjakson

ajan, mihin voidaan ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan päästä ainoastaan syrjäyttämällä riidanalaiset kansalliset säännöt unionin oikeuden ensisijaisuuden perusteella. Tämän eron tekeminen on olennaista kyseisten tuomarien aseman määrittämiseksi siltä kannalta katsoen, miten he kykenevät toteuttamaan tuomiovallan käyttöön liittyviä, organisatorisia ja hallinnollisia toimenpiteitä, sekä mahdollisten palvelussuhteeseen tai jopa kurinpidolliseen vastuuseen perustuvien Sąd Najwyżsyzyn kanssa olevien vastavuoroisten vaatimusten kannalta katsoen. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin korostaa viimeksi mainitun seikan osalta, että poliittisen vallan edustajien ilmoitusten mukaan mainitut tuomarit ovat hoitaneet lainvastaisesti tuomiovallan käyttöön liittyviä tehtäviä 1.1.2019 saakka, jolloin 21.11.2018 annettu laki tuli voimaan.

- 97 On muistettava, että – kuten vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee – yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämällä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Jos esitetyt kysymykset koskevat unionin oikeuden tulkintaa, unionin tuomioistuimen on siten lähtökohtaisesti ratkaistava ne (tuomio 10.12.2018, Wightman ym., C-621/18, EU:C:2018:999, 26 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 98 Tästä seuraa, että unionin oikeutta koskevilla kysymyksillä oletetaan olevan merkitystä asian ratkaisemisen kannalta. Unionin tuomioistuin voi kieltäytyä ratkaisemasta kansallisen tuomioistuimen esittämän ennakkoratkaisukysymyksen ainoastaan silloin, kun on ilmeistä, että pyydettyä unionin oikeuden säännösten ja määräysten tulkittamisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (tuomio 10.12.2018, Wightman ym., C-621/18, EU:C:2018:999, 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 99 Nyt käsiteltävässä asiassa on korostettava aluksi, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei pyri unionin tuomioistuimelle esittämällään ennakkoratkaisukysymyksillä ja tässä tapauksessa pyytämällään unionin oikeuden tulkinnalla saamaan selvennystä niiden sen käsiteltäväksi saatettujen asioiden asiakysymykseen, jotka puolestaan koskevat muita unionin oikeuden alaan kuuluvia kysymyksiä, vaan se pyrkii saamaan selvennystä menettelylliseen ongelmaan, joka sen on ratkaistava heti menettelyn aluksi, koska kyseinen ongelma koskee ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen itse toimivaltaa ratkaista mainitut oikeusriidat.
- 100 Tältä osin on huomautettava, että unionin tuomioistuin on vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan toimivaltainen osoittamaan kansalliselle tuomioistuimelle ne unionin oikeuden seikat, jotka voivat myötävaikuttaa ratkaisun löytämiseen kansallisessa tuomioistuimessa esille tulevaan toimivaltaongelmaan (tuomio 22.10.1998, IN. CO. GE.'90 ym., C-10/97–C-22/97, EU:C:1998:498, 15 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 12.12.2002, Universale-Bau ym., C-470/99, EU:C:2002:746, 43 kohta). Näin on erityisesti silloin, kun – kuten käsiteltävässä tapauksessa ja kuten tämän tuomion 79–81 kohdasta ilmenee – esitetyt kysymykset koskevat sitä, täyttääkö kansallinen elin, joka tavallisesti on toimivaltainen ratkaisemaan oikeusriidan, jossa yksityinen vetoaa hänellä unionin oikeuden perusteella olevaan oikeuteen, vaatimukset, jotka ilmenevät perusoikeuskirjan 47 artiklassa ja direktiivin 2000/78 9 artiklan 1 kohdassa taatusta oikeudesta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin.
- 101 Siltä osin kuin on kyse 21.11.2018 annetusta laista, on todettava, ettei siinä säännellä näkökohtia, jotka liittyvät tuomioistuimen toimivaltaan ratkaista pääasiat, joista ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on siis lausuttava ja joiden osalta se on pyytänyt unionin oikeuden tulkintaa nyt käsiteltävässä tapauksessa.
- 102 Tämän jälkeen on täsmennettävä, että se, että 21.11.2018 annetun lain 4 §:n 1 ja 2 momentin kaltaisissa kansallisissa säännöksissä määrätään pääasioissa olevien asioiden kaltaisten oikeusriitojen päättämisestä, ei lähtökohtaisesti – ja koska ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei ole antanut ratkaisua, jossa

määrätään tällaisesta päättämisestä tai lausunnon antamisen raukeamisesta pääasioissa – voi johtaa siihen, että unionin tuomioistuin päättää, ettei sen ole enää tarpeen lausua sen käsiteltäväksi saatetuista ennakkoratkaisukysymyksistä.

- 103 On näet huomautettava, että kansallisten tuomioistuinten oikeus saattaa unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi asian kannalta merkityksellisten unionin oikeussääntöjen tulkintaa koskeva kysymys on mitä laajin, ja tämä oikeus muuttuu velvollisuudeksi, kun kyse on tuomioistuimista, jotka ratkaisevat asian viimeisenä oikeusasteena, jollei unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä vahvistetuista poikkeuksista muuta johdu. Kansallisella oikeussäännöllä ei siis voida estää kansallista tuomioistuinta tapauksen mukaan joko käyttämästä tätä oikeutta tai noudattamasta tätä velvollisuutta. Sekä kyseinen oikeus että kyseinen velvollisuus ovat nimittäin erottamaton osa SEUT 267 artiklalla käyttöön otettua, kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen välistä yhteistyöjärjestelmää ja niitä unionin oikeutta soveltavalle tuomioistuimelle kuuluvia tehtäviä, jotka tällä määräyksellä on osoitettu kansallisille tuomioistuimille (tuomio 5.4.2016, PFE, C-689/13, EU:C:2016:199, 32 ja 33 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 104 Tämän tuomion 102 kohdassa tarkoitettujen kaltaiset kansalliset säännökset eivät siten voi estää asiaa ylimpänä oikeusasteena käsittelevän tuomioistuimen jaostoa, jossa on tullut esiin unionin oikeuden tulkintaa koskeva kysymys, pysyttämistä ennakkoratkaisukysymyksiä, jotka se on esittänyt unionin tuomioistuimelle.
- 105 Lopuksi on korostettava, että asioiden C-624/18 ja C-625/18 osalta, jotka koskevat sitä, onko pääasian kantajien ja heidän työnantajansa eli Sąd Najwyższyyn välinen palvelussuhde edelleen tehtäviään aktiivisesti hoitavan tuomarin palvelussuhde, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämistä selityksistä, jotka on esitetty tämän tuomion 96 kohdassa, ilmenee, että kun otetaan huomioon muun muassa kaikki tällaisen palvelussuhteen olemassaolosta aiheutuvat seuraukset, pelkkä 21.11.2018 annetun lain 2 §:n 1 momentin voimaantulo ei selvästikään edellytä sitä, että lausunnon antaminen mainitun tuomioistuimen käsiteltäväksi saatetuista oikeusriidoista mahdollisesti raukeaa.
- 106 Kaikesta edellä esitetystä ilmenee, että 21.11.2018 annetun lain antaminen ja voimaantulo eivät voi oikeuttaa sitä, että unionin tuomioistuin ei lausu asioissa C-624/18 ja C-625/18 esitetystä toisesta ja kolmannelta kysymyksestä.
- 107 Asian C-585/18 osalta on sitä vastoin muistutettava, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen käsiteltävänä oleva kanne kohdistuu KRS:n antamaan lausuntoon menettelyssä, joka voi mahdollisesti johtaa päätökseen, jolla pääasian kantajana olevan tuomarin tehtävien hoitamista jatketaan hiljattain vahvistetun 65 vuoden eläkeiän saavuttamisen jälkeen.
- 108 On todettava, ettei edellä mainituista ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen toimittamista selityksistä ilmene, että kyseinen kanne voisi säilyttää kohteensa, erityisesti, että tällaisen lausunnon osalta voisi olla niin, ettei se raukea, vaikka sekä kansalliset säännökset, joilla otetaan käyttöön kyseinen uusi eläkeikä, että säännökset, joilla otetaan käyttöön tuomiovallan käyttöön liittyvien tehtävien hoitamisen jatkamista koskeva menettely, jossa tällaista lausuntoa tarvittiin, on kumottu tällä välin annettujen kansallisten säännösten nojalla, minkä seurauksena pääasian kantaja voi hoitaa edelleen tehtäviään tuomarina 70 vuoden ikään saakka ennen näin kumottujen säännösten antamista voimassa olevien kansallisten säännösten perusteella.
- 109 Tässä tilanteessa – ja kun otetaan huomioon tämän tuomion 69 ja 70 kohdassa mainitut periaatteet – unionin tuomioistuimen ei ole enää tarpeen lausua asiassa C-585/18 esitetystä kysymyksistä.

Asioissa C-624/18 ja C-625/18 esitettyjen toisen ja kolmannen kysymyksen tutkittavaksi ottaminen

- 110 Puolan hallitus väittää, että asioissa C-624/18 ja C-625/18 esitetyt toinen ja kolmas kysymys on jätettävä tutkimatta. Ensinnäkin näillä kysymyksillä ei ole kohdetta, sillä niihin annetut vastaukset eivät ole tarpeen, koska työ- ja sosiaalivakuutusasioiden jaostossa, joka on esittänyt ennakkoratkaisupyynnöt, vireillä olevat menettelyt ovat siviiliprosessilain 379 §:n 4 momentin nojalla pätemättömiä tuomioistuinten kokoonpanoa ja toimivaltaa koskevien sääntöjen rikkomisen vuoksi. Mainitun jaoston ratkaisukokoonpanossa on nyt käsiteltävässä tapauksessa kolme tuomaria, vaikka ylimmästä tuomioistuimesta annetun uuden lain 79 §:ssä säädetään, että pääasioiden kaltaiset asiat on ensimmäisessä oikeusasteessa ratkaistava yhden ainoan tuomarin toimesta. Puolan hallitus väittää toiseksi, että vastaukset mainittuihin kysymyksiin eivät missään tapauksessa voi johtaa siihen, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin saa ottaa käsiteltäväkseen asiat, jotka kuuluvat Sąd Najwyższyn jonkin toisen jaoston toimivallan piiriin, loukkaamatta oikeuslaitoksen järjestämistä koskevaa jäsenvaltioiden yksinomaista toimivaltaa ja ylittämättä unionin toimivaltaa, eivätkä ne näin ollen voi osoittautua merkityksellisiksi pääasioiden ratkaisun kannalta.
- 111 Näin esiin tuodut seikat, jotka koskevat aineellisia näkökohtia, eivät kuitenkaan voi millään tavalla vaikuttaa esitettyjen kysymysten tutkittavaksi ottamiseen.
- 112 Mainitut kysymykset koskevat näet pääosin juuri sitä, onko ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kaltaisella tuomioistuimella asianomaisessa jäsenvaltiossa voimassa olevista tuomioistuinten toimivallan jakoa koskevista kansallisista säännöistä huolimatta velvollisuus jättää noissa kysymyksissä tarkoitettujen unionin oikeuden säännösten ja määräysten nojalla soveltamatta mainittuja kansallisia sääntöjä ja käytettävä tarvittaessa toimivaltaa pääasioiden osalta. Tuomio, jolla unionin tuomioistuin vahvistaisi tällaisen velvollisuuden olemassaolon, sitoisi kuitenkin ennakkoratkaisua pyytäneitä tuomioistuinta ja kaikkia muita Puolan tasavallan elimiä, eivätkä menettelyjen pätemättömyyttä tai tuomioistuinten toimivallan jakoa koskevat sisäiset säännökset, joihin Puolan hallitus vetoaa, voi olla tälle esteenä.
- 113 Tästä seuraa, että Puolan hallituksen esittämiä väitteitä mainittujen kysymysten tutkittavaksi ottamisesta ei voida hyväksyä.

Asioissa C-624/18 ja C-625/18 esitettyjen toisen ja kolmannen kysymyksen asiasisällön tutkiminen

- 114 On muistutettava, että – kuten tämän tuomion 77–81 kohdasta ilmenee – pääasioissa kyseessä olevien kaltaisissa tilanteissa, joissa kantajat väittävät, että heidän osaltaan on rikottu direktiivissä 2000/78 asetettua ikään perustuvaa syrjintää työssä koskevaa kieltoa, on sovellettava sekä perusoikeuskirjan 47 artiklaa, jossa taataan oikeus tehokkaaseen oikeussuojaan, että mainitun direktiivin 9 artiklan 1 kohtaa, jossa vahvistetaan kyseinen oikeus tehokkaiseen oikeussuojakeinoihin.
- 115 Tältä osin on todettava vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti, että silloin kun unioni ei ole antanut asiaa koskevia säännöksiä, kunkin jäsenvaltion on määritettävä sisäisessä oikeusjärjestyksessään toimivaltaiset tuomioistuimet ja annettava menettelysäännöt sellaisia oikeussuojakeinoja varten, joilla turvataan unionin oikeusjärjestyksestä johdetut yksityisten oikeudet, mutta jäsenvaltiot vastaavat kuitenkin siitä, että kussakin tapauksessa kunnioitetaan mainittujen oikeuksien tehokasta oikeussuojaa koskevaa oikeutta, sellaisena kuin se on taattu perusoikeuskirjan 47 artiklassa (ks. vastaavasti tuomio 22.10.1998, IN. CO. GE.'90 ym., C-10/97–C-22/97, EU:C:1998:498, 14 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen; tuomio 15.4.2008, Impact, C-268/06, EU:C:2008:223, 44 ja 45 kohta sekä tuomio 19.3.2015, E.ON Földgáz Trade, C-510/13, EU:C:2015:189, 49 ja 50 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 116 Lisäksi on muistutettava, että perusoikeuskirjan 52 artiklan 3 kohdassa täsmennetään, että siltä osin kuin perusoikeuskirjan oikeudet vastaavat Euroopan ihmisoikeussopimuksessa taattuina oikeuksia, niiden merkitys ja ulottuvuus ovat samat kuin mainitussa yleissopimuksessa.
- 117 Kuten perusoikeuskirjan 47 artiklaa koskevista selityksistä, jotka on SEU 6 artiklan 1 kohdan kolmannen alakohdan ja perusoikeuskirjan 52 artiklan 7 kohdan mukaan otettava huomioon perusoikeuskirjaa tulkittaessa, ilmenee, kyseisen 47 artiklan ensimmäinen ja toinen kohta vastaavat Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaletta ja 13 artiklaa (tuomio 30.6.2016, Toma ja Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci, C-205/15, EU:C:2016:499, 40 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 118 Unionin tuomioistuimen on siis huolehdittava siitä, että tulkinta, jonka se omaksuu perusoikeuskirjan 47 artiklan toisesta kohdasta, turvaa suojelulle tason, joka noudattaa Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan, sellaisena kuin Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on sitä tulkinnut, tarjoamaa tasoa (tuomio 29.7.2019, Gambino ja Hyka, C-38/18, EU:C:2019:628, 39 kohta).
- 119 Kyseisen 47 artiklan toisen kohdan sisällön osalta tuon määräyksen sanamuodostakin ilmenee, että siinä vahvistettu tehokkaita oikeussuojakeinoja koskeva perusoikeus edellyttää muun muassa jokaisella olevaa oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin riippumattomassa ja puolueettomassa tuomioistuimessa.
- 120 Tämä tuomioistuinten riippumattomuuden vaatimus, joka kuuluu erottamattomasti tuomioistuimen tehtävään, on osa tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden ja oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevan perusoikeuden keskeistä sisältöä, ja viimeksi mainitulla perusoikeudella on ensisijainen merkitys sen takaajana, että suojataan kaikkia niitä oikeuksia, joita yksityisillä on unionin oikeuden nojalla, ja että turvataan ne jäsenvaltioille yhteiset arvot, jotka on vahvistettu SEU 2 artiklassa ja joihin kuuluu muun muassa oikeusvaltiota koskeva arvo (tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 58 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 121 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan mainittu riippumattomuuden vaatimus sisältää kaksi osatekijää. Ensimmäinen, ulkoinen osatekijä edellyttää, että asianomainen elin huolehtii tehtävistään itsenäisesti olematta missään hierarkkisessa tai alisteisessa suhteessa mihinkään tahoon ja ottamatta vastaan määräyksiä tai ohjeita miltään taholta, ja se on siis suojattu sellaisilta ulkoisilta toimenpiteiltä tai painostuksilta, jotka voivat vaarantaa sen jäsenten päätöksenteon riippumattomuuden ja vaikuttaa heidän ratkaisuihinsa (tuomio 25.7.2018, Minister for Justice and Equality (tuomioistuinjärjestelmän puutteet), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 63 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 72 kohta).
- 122 Toinen, sisäinen osatekijä liittyy puolueettomuuden käsitteeseen ja merkitsee sitä, että tuomioistuin ylläpitää yhtäläistä etäisyyttä oikeusriidan asianosaisiin ja siihen, mitkä ovat heidän intressinsä oikeusriidan kohteeseen. Tämä osatekijä edellyttää objektiivisuuden noudattamista ja sitä, ettei elimellä ole muuta intressiä asian ratkaisun lopputulokseen kuin oikeussääntöjen tiukka soveltaminen (tuomio 25.7.2018, Minister for Justice and Equality (tuomioistuinjärjestelmän puutteet), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 65 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 73 kohta).
- 123 Nämä riippumattomuuden ja puolueettomuuden takeet edellyttävät sellaisten sääntöjen olemassaoloa, jotka koskevat muun muassa elimen kokoonpanoa ja sen jäsenten nimitystä ja toimikauden kestoa sekä perusteita, jotka koskevat elimen jäsenten pidättymistä päätöksenteosta, jääviyttä ja erottamista, ja joiden perusteella yksityisten kaikki perustellut epäilyt siltä osin, onko kyseinen elin täysin ulkopuolisen vaikutusvallan ulottumattomissa, ja siltä osin, onko se neutraali vastakkain oleviin intresseihin nähden, voidaan sivuuttaa (tuomio 25.7.2018, Minister for Justice and Equality

- (tuomioistuinjärjestelmän puutteet), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 66 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 74 kohta).
- 124 Oikeusvaltion toiminnalle tunnusomaisen vallanjako-opin mukaisesti tuomioistuinten riippumattomuus lainsäädäntö- ja toimeenpanovallasta on lisäksi taattava (ks. vastaavasti tuomio 10.11.2016, Poltorak, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, 35 kohta).
- 125 Tältä osin on tärkeää, että tuomarit on suojattu sellaisilta ulkoisilta toimenpiteiltä tai painostuksilta, jotka voivat vaarantaa heidän riippumattomuutensa. Tämän tuomion 123 kohdassa mainittujen sääntöjen on oltava erityisesti sellaisia, että niillä voidaan sulkea pois paitsi kaikki suora vaikuttaminen ohjeiden muodossa myös kaikenlainen epäsuorempi vaikuttaminen, joka voi ohjata asianomaisten tuomareiden ratkaisuja (ks. vastaavasti tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 112 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 126 Tätä perusoikeuskirjan 47 artiklan tulkintaa tukee Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaletta koskeva Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntö, jonka mukaan kyseisessä määräyksessä edellytetään, että tuomioistuimet ovat riippumattomia sekä asianosaisista että toimeenpano- ja lainsäädäntövallasta (Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 18.5.1999, Ninn-Hansen v. Tanska, CE:ECHR:1999:0518DEC002897295, s. 19 oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 127 Saman tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan sen selvittämiseksi, onko tuomioistuin mainitussa 6 artiklan 1 kappaleessa tarkoitettulla tavalla ”riippumaton”, on otettava huomioon muun muassa se, miten kyseisen tuomioistuimen jäsenet nimetään ja kuinka pitkä heidän toimikautensa on, se, onko kyseinen tuomioistuin suojattu ulkoisilta painostuksilta, ja se, näyttääkö kyseessä oleva elin riippumattomalta (Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 6.11.2018, Ramos Nunes de Carvalho e Sá v. Portugali, CE:ECHR:2018:1106JUD005539113, 144 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), ja tämän viimeksi mainitun seikan osalta on täsmennettävä, että kyse on siitä luottamuksesta itsessään, jota jokaisen tuomioistuimen on herätettävä yksityisissä demokraattisessa yhteiskunnassa (ks. vastaavasti Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 21.6.2011, Fruni v. Slovakia, CE:ECHR:2011:0621JUD000801407, 141 kohta).
- 128 Tuossa samassa 6 artiklan 1 kappaleessa tarkoitettua ”puolueettomuutta” koskevasta edellytyksestä on todettava, että sitä voidaan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen samalla tavalla vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan arvioida eri tavoin eli subjektiivisen lähestymistavan mukaan siten, että huomioon otetaan tuomarin henkilökohtainen vakaumus ja toiminta, eli selvittämällä, onko hän osoittanut omaksuneensa tietyn kannan tai henkilökohtaisen ennakoasenteen käsiteltävässä asiassa, ja sellaisen objektiivisen lähestymistavan mukaan, jossa määritetään, antoiko tuomioistuin muun muassa kokoonpanonsa muodossa riittävät takeet, jotta kaikki perustellut epäilyt sen puolueettomuudesta voidaan sivuuttaa. Objektiivisesta arvioinnista on todettava, että siinä on pohdittava sitä, onko tuomarin henkilökohtaisesta toiminnasta riippumatta hänen puolueettomuuttaan mahdollista epäillä tiettyjen todennettavissa olevien tosiseikkojen perusteella. Tältä osin myös sillä, miltä asiat näyttävät ulospäin, voi olla merkitystä. Kyse on jälleen kerran siitä luottamuksesta, jota demokraattisen yhteiskunnan tuomioistuinten on herätettävä yksityisissä ja ennen kaikkea oikeudenkäynnin asianosaisissa (ks. mm. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 6.5.2003, Kleyn ym. v. Alankomaat, CE:ECHR:2003:0506JUD003934398, 191 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 6.11.2018, Ramos Nunes de Carvalho e Sá v. Portugali, CE:ECHR:2018:1106JUD005539113, 145, 147 ja 149 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 129 Kuten Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on toistuvasti huomauttanut, nämä riippumattomuuden ja objektiivisen puolueettomuuden käsitteet liittyvät läheisesti toisiinsa, minkä johdosta se tarkastelee niitä yleensä yhdessä (ks. mm. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 6.5.2003, Kleyn ym. v. Alankomaat, CE:ECHR:2003:0506JUD003934398, 192 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 6.11.2018, Ramos Nunes de Carvalho e Sá v. Portugali,

- CE:ECHR:2018:1106JUD005539113, 150 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan on niin, että lausuttaessa siitä, onko olemassa syitä epäillä, etteivät nämä riippumattomuuden tai objektiivisen puolueettomuuden vaatimukset ole täyttyneet jossain nimenomaisessa asiassa, asianosaisen näkemys on otettava huomioon, mutta sillä ei ole ratkaisevaa merkitystä. Määräävää on selvittää, voidaanko kyseessä olevia huolia pitää objektiivisesti perusteltuina (ks. mm. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 6.5.2003, Kleyn ym. v. Alankomaat, CE:ECHR:2003:0506JUD003934398, 193 ja 194 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 6.11.2018, Ramos Nunes de Carvalho e Sá v. Portugali, CE:ECHR:2018:1106JUD005539113, 147 ja 152 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 130 Euroopan ihmisoikeustuomioistuin tuo tämän seikan osalta esiin toistuvasti, että vaikka toimeenpanoja tuomiovallan erottamista koskevalla periaatteella on taipumus saada yhä suurempi merkitys sen oikeuskäytännössä, valtioille ei aseteta 6 artiklassa eikä missään muussakaan Euroopan ihmisoikeussopimuksen määräyksessä tiettyä perustuslaillista mallia, jolla säänneltäisiin jollain tavoin valtion eri vallankäyttäjien välisiä suhteita ja vuorovaikutusta, eikä velvoiteta näitä valtioita noudattamaan jotain tiettyä teoreettista perustuslaillista käsitettä tällaisen vuorovaikutuksen hyväksyttävien rajojen osalta. Kyse on aina sen selvittämisestä, onko jossain tietyssä asiassa noudatettu Euroopan ihmisoikeussopimuksen vaatimuksia (ks. mm. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 6.5.2003, Kleyn ym. v. Alankomaat, CE:ECHR:2003:0506JUD003934398, 193 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen; Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 9.11.2006, Sacilor Lormines v. Ranska, CE:ECHR:2006:1109JUD006541101, 59 kohta ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 18.10.2018, Thiam v. Ranska, CE:ECHR:2018:1018JUD008001812, 62 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 131 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen nyt käsiteltävässä tapauksessa ilmaisemat epäilyt koskevat lähinnä sitä, täyttävätkö kurinpitojaoston kaltainen erityinen elin ja sen kokoonpanoon kuuluvat jäsenet – kun otetaan huomioon kyseisen elimen perustamista koskevat kansalliset säännöt, jotka liittyvät muun muassa sille annettuun toimivaltaan, sen kokoonpanoon ja niihin edellytyksiin ja yksityiskohtaisiin sääntöihin, jotka ovat ohjanneet sen jäseniksi otettujen tuomarien nimittämistä, ja asiayhteyteen, jossa kyseinen elin on perustettu ja sen jäsenet on nimitetty – ne riippumattomuutta ja puolueettomuutta koskevat vaatimukset, jotka tuomioistuimen on perusoikeuskirjan 47 artiklan nojalla täytettävä, kun sen on otettava kantaa oikeusriitaan, jossa yksityinen vetoaa – kuten nyt käsiteltävässä tapauksessa – unionin oikeuden rikkomiseen hänen osaltaan.
- 132 Juuri ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on viime kädessä otettava kantaa tähän kysymykseen sen jälkeen, kun se on tehnyt tässä tarkoituksessa edellytetyt arvioinnit. On näet muistutettava, että SEUT 267 artiklan nojalla unionin tuomioistuimella ei ole oikeutta soveltaa unionin oikeuden oikeussääntöjä tiettyyn yksittäistapaukseen, vaan sen on pelkästään tulkittava perussopimuksia ja unionin toimielinten toimia. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin tuomioistuin voi kuitenkin kyseisessä artiklassa määrättyssä tuomioistuinten välisessä yhteistyössä esittää asiakirjoista ilmenevien seikkojen perusteella kansalliselle tuomioistuimelle sellaisia unionin oikeuden tulkintaan liittyviä seikkoja, jotka voivat olla kansalliselle tuomioistuimelle hyödyllisiä sen arvioidessa unionin oikeuden tietyn säännöksen tai määräyksen vaikutuksia (tuomio 16.7.2015, CHEZ Razpredelenie Bulgaria, C-83/14, EU:C:2015:480, 71 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 133 Tältä osin on heti alkuun täsmennettävä niistä edellytyksistä itsessään, joiden mukaan kurinpitojaoston jäsenet nimitetään, että pelkästään se, että heidät nimittää tasavallan presidentti, ei voi johtaa siihen, että he ovat tasavallan presidentistä riippuvaisia, eikä se voi herättää epäilyjä heidän puolueettomuudestaan, jos asianomaisiin henkilöihin ei heidän nimittämisen jälkeen kohdisteta mitään painostusta eivätkä he saa ohjeita tehtäviään hoitaessaan (ks. vastaavasti tuomio 31.1.2013, D. ja A., C-175/11, EU:C:2013:45, 99 kohta; Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 28.6.1984, Campbell ja Fell v. Yhdistynyt kuningaskunta, CE:ECHR:1984:0628JUD000781977, 79 kohta; tuomio 2.6.2005, Zolotas v. Kreikka, CE:ECHR:2005:0602JUD003824002, 24 ja 25 kohta; Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 9.11.2006, Sacilor Lormines v. Ranska,

CE:ECHR:2006:1109JUD006541101, 67 kohta ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 18.10.2018, Thiam v. Ranska, CE:ECHR:2018:1018JUD008001812, 80 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 134 On kuitenkin tarpeen varmistua siitä, että nimityspäätösten tekemiseen johtavat aineelliset edellytykset ja menettelysäännöt ovat sellaisia, ettei yksityisille voi herätä niiden johdosta perusteltuja epäilyjä siltä osin, ovatko asianomaiset tuomarit täysin ulkopuolisen vaikutusvallan ulottumattomissa, ja siltä osin, ovatko he neutraaleja vastakkain oleviin intresseihin nähden, sen jälkeen kun asianomaiset henkilöt on nimitetty (ks. analogisesti tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 111 kohta).
- 135 Tätä varten on tärkeää muun muassa, että mainitut edellytykset ja menettelysäännöt on laadittu siten, että tämän tuomion 125 kohdassa mieleen palautetut vaatimukset täyttyvät.
- 136 Nyt käsiteltävässä tapauksessa on huomautettava, että ylimmästä tuomioistuimesta annetun uuden lain 30 §:ssä esitetään kaikki edellytykset, jotka henkilön on täytettävä, jotta hänet voidaan nimittää kyseisen tuomioistuimen jäseneksi. Perustuslain 179 §:ssä ja ylimmästä tuomioistuimesta annetun uuden lain 29 §:ssä säädetään lisäksi, että tasavallan presidentti nimittää kurinpitojaoston tuomarit, kuten myös tuomarit, jotka otetaan jäseniksi tuomioistuimen muihin jaostoihin, KRS:n eli sellaisen elimen ehdotuksesta, jolle on annettu perustuslain 186 §:ssä tuomioistuinten ja tuomareiden riippumattomuuden valvomista koskeva tehtävä.
- 137 Tällaisen elimen myötävaikutus tuomareiden nimitysmenettelyn yhteydessä voi lähtökohtaisesti epäilemättä olla omiaan edistämään kyseisen menettelyn objektiivisuutta (ks. analogisesti tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 115 kohta; ks. myös vastaavasti Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 18.10.2018, Thiam v. Ranska, CE:ECHR:2018:1018JUD008001812, 81 ja 82 kohta). Erityisesti se, että tasavallan presidentin mahdollisuus sinänsä nimittää Sąd Najwyższyn tuomari edellyttää KRS:n tältä osin antamaa ehdotusta, on omiaan rajaamaan objektiivisesti sitä liikkumavaraa, joka tasavallan presidentillä on, kun hän käyttää hänelle tällä tavoin myönnettyä toimivaltaa.
- 138 Näin on kuitenkin vain muun muassa sillä edellytyksellä, että mainittu elin on itse riittävän riippumaton lainsäädäntö- ja toimeenpanovallasta ja viranomaisesta, jolle sen on annettava tällainen nimitysehdotus (ks. analogisesti tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 116 kohta).
- 139 Sillä, miten riippumaton KRS on lainsäädäntö- ja toimeenpanovallasta hoitaessaan sille kansallisessa lainsäädännössä näin annettuja tehtäviä elimenä, jolle on perustuslain 186 §:ssä annettu tehtäväksi valvoa tuomioistuinten ja tuomareiden riippumattomuutta, saattaa näet olla merkitystä silloin, kun arvioidaan sitä, voivatko KRS:n valitsemat tuomarit täyttää perusoikeuskirjan 47 artiklaan perustuvat riippumattomuuden ja puolueettomuuden vaatimukset.
- 140 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä on tarkastaa, antaako KRS riittävät takeet riippumattomuudesta lainsäädäntö- ja toimeenpanovallasta, ottamalla huomioon kaikki sellaiset tosiseikat ja oikeudelliset seikat, joilla on merkitystä ja jotka liittyvät sekä niihin edellytyksiin, joiden mukaan mainitun elimen jäsenet on nimetty, että siihen tapaan, jolla sama elin täyttää konkreettisesti tehtävänsä.
- 141 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin mainitsee joukon seikkoja, joiden perusteella KRS:n riippumattomuutta voidaan sen mukaan epäillä.
- 142 Tältä osin on todettava, että vaikka voikin olla niin, että joitain mainitun tuomioistuimen näin esiin tuomista seikoista ei sinällään ole mahdollista arvostella ja ne kuuluvat tässä tapauksessa jäsenvaltioiden toimivaltaan ja niiden tekemien valintojen piiriin, niiden yhdistelmä – kun mukaan

otetaan myös olosuhteet, joissa nämä valinnat on tehty – saattaa sitä vastoin johtaa epäilemään sen elimen riippumattomuutta, jonka on osallistuttava tuomareiden nimitysmenettelyyn, vaikka mainittuja seikkoja erikseen tarkasteltaessa tällaista päätelmää ei olisikaan tehtävä.

- 143 Tällä varauksella ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mainitsemista seikoista tällaisen kokonaisarvioinnin kannalta voivat osoittautua merkitykselliseksi seuraavat seikat: ensinnäkin se, että juuri muodostettu KRS on asetettu siten, että kyseisen elimen kokoonpanoon siihen saakka kuuluneiden jäsenten kulumassa ollut toimikausi lyhennettiin neljään vuoteen; toiseksi se, että kun tuomarit valitsivat aikaisemmin 15 KRS:n jäsentä tuomarien keskuudesta, nämä 15 jäsentä valitsee nykyään yksi lainsäädäntövallan elin sellaisten hakijoiden keskuudesta, joita voivat esittää muun muassa kahdesta tuhannesta kansalaisesta tai 25 tuomarista muodostuvat ryhmät, ja tällainen uudistus johtaa nimityksiin, joilla niiden KRS:n jäsenten lukumääräksi, jotka edustavat suoraan poliittisia vallanpitäjiä tai jotka poliittiset vallanpitäjät nimittävät, tulee 23 niistä 25 jäsenestä, jotka kuuluvat kyseiseen elimeen, ja kolmanneksi se, että on olemassa mahdollisia väärinkäytöksiä, jotka ovat voineet liittyä KRS:n tiettyjen jäsenten nimitysmenettelyyn sen uudessa kokoonpanossa, joihin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on viitannut ja jotka sen on tarvittaessa tarkastettava.
- 144 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin voi mainittua kokonaisarviointia varten ottaa perustellusti huomioon myös tavan, jolla kyseinen elin täyttää perustuslakiin perustuvan tehtävänsä tuomioistuinten ja tuomareiden riippumattomuuden valvojana ja jolla se käyttää eri valtuuksiaan, erityisesti, jos se tekee näin tavalla, joka on omiaan herättämään epäilyksen sen riippumattomuudesta lainsäädäntö- ja toimeenpanovallasta.
- 145 Kun lisäksi otetaan huomioon se, että – kuten unionin tuomioistuimelle toimitetusta asiakirja-aineistosta ilmenee – Sąd Najwyższyn tuomareiden nimittämistä koskevat tasavallan presidentin päätökset eivät voi olla tuomioistuinvalvonnan kohteena, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkastettava, mahdollistaako se tapa, jolla KRS:n 44 §:n 1 ja 1a momentissa määritellään sen kanteen ulottuvuus, joka voidaan nostaa KRS:n päätöslauselmasta, joka sisältää sen päätökset kyseisen tuomioistuimen tuomarin virkaan nimittämistä koskevan ehdotuksen esittämisestä, sen, että kyseinen tuomioistuin varmistaa tällaisten päätöslauselmien osalta tehokkaan oikeussuojan, jolla ainakin tarkastetaan, ettei toimivaltaa ole ylitetty tai käytetty väärin ja ettei asiassa ole tehty oikeudellista virhettä tai ilmeistä arviointivirhettä (ks. vastaavasti Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 18.10.2018, Thiam v. Ranska, CE:ECHR:2018:1018JUD008001812, 25 ja 81 kohta).
- 146 Riippumatta tästä tutkinnasta, joka koskee niitä edellytyksiä, joiden mukaan kurinpitojaoston uudet tuomarit on näin nimitetty, ja KRS:llä tältä osin olevaa tehtävää, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin voi sen tarkastamiseksi, täyttävätkö kyseinen lainkäyttöelin ja sen kokoonpanoon kuuluvat jäsenet perusoikeuskirjan 47 artiklasta ilmenevät riippumattomuuden ja puolueettomuuden vaatimukset, joutua ottamaan huomioon myös erilaisia muita seikkoja, joka kuvaavat mainittua elintä välittömämmin.
- 147 Näin on ensinnäkin sen ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esiin tuoman seikan osalta, jonka mukaan tällaiselle elimelle on annettu ylimmästä tuomioistuimesta annetun uuden lain 27 §:n 1 momentin nojalla nimenomaan yksinomainen toimivalta ratkaista sellaiset työ- ja sosiaalivakuutusoikeutta ja Sąd Najwyższyn tuomareiden eläkkeelle siirtymistä koskevat asiat, jotka ovat tähän saakka kuuluneet yleisten tuomioistuinten toimivaltaan.
- 148 Vaikka tällainen seikka ei sellaisenaan ole ratkaiseva, on kuitenkin muistutettava erityisesti pääasioissa kyseessä olevien kaltaisten, Sąd Najwyższyn tuomareiden eläkkeelle siirtymiseen liittyvien oikeusriitojen osalta, että ne on osoitettu kurinpitojaostolle samanaikaisesti kun on annettu – hyvin kiistanalaisesti – ylimmästä tuomioistuimesta annetun uuden lain säännökset, joissa on säädetty Sąd Najwyższyn tuomareiden eläkeiän alentamisesta ja tämän toimenpiteen soveltamisesta kyseisen tuomioistuimen

virassa oleviin tuomareihin ja joissa tasavallan presidentille on annettu harkintavaltaa jatkaa mainitun tuomioistuimen tuomarien aktiivisten lainkäyttötehtävien hoitamista hiljattain vahvistetun eläkeiän saavuttamisen jälkeen.

- 149 Tältä osin on kuitenkin muistutettava, että unionin tuomioistuin totesi 24.6.2019 antamassaan tuomiossa komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus) (C-619/18, EU:C:2019:531), että mainittujen toimenpiteiden toteuttamisen vuoksi Puolan tasavalta oli loukannut Sąd Najwyższyn tuomareiden erottamattomuutta ja riippumattomuutta ja jättänyt noudattamatta SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisia velvoitteitaan.
- 150 Toiseksi on myös korostettava tällaisessa asiayhteydessä sitä niin ikään ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esiin tuomaa seikkaa, jonka mukaan ylimmästä tuomioistuimesta annetun uuden lain 131 §:n mukaan kurinpitojaoston kokoonpanossa on oltava juuri nimitettyjä tuomareita eikä siinä voi siis olla tuomareita, jotka ovat jo virassa Sąd Najwyższyssa.
- 151 Kolmanneksi on todettava, että vaikka kurinpitojaosto on perustettu Sąd Najwyższyn jaostoksi, sillä näyttää olevan kyseiseen tuomioistuimeen kuuluvista muista jaostoista poiketen – ja kuten etenkin ylimmästä tuomioistuimesta annetun uuden lain 20 §:stä ilmenee – mainitussa tuomioistuimessa erityisen itsenäinen asema.
- 152 Vaikka tämän tuomion 147–151 kohdassa esiin tuodut eri seikat eivät tosin voi yksinään ja silloin, kun niitä tarkastellaan erikseen, johtaa siihen, että kurinpitojaoston kaltaisen elimen riippumattomuus saatetaan kyseenalaisiksi, asia saattaisi olla sitä vastoin toisin silloin, kun niitä tarkastellaan yhdessä, ja näin on varsinkin, jos edellä mainittu KRS:n osalta suoritettu tutkinta paljastaa, ettei KRS ole lainsäädäntö- ja toimeenpanovallasta riippumaton.
- 153 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on siis arvioitava – ottamalla tarvittaessa huomioon ne perustelut ja erityiset tavoitteet, joihin ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa on vedottu eräiden kyseessä olevien toimenpiteiden oikeuttamiseksi –, voiko tämän tuomion 143–151 kohdassa mainittujen seikkojen ja kaikkien muiden sen tietoon mahdollisesti tulleiden asianmukaisesti todettujen merkityksellisten seikkojen yhdistelmä herättää etenkin yksityisissä perusteltuja epäilyjä siltä osin, onko kurinpitojaosto täysin ulkopuolisen vaikutusvallan ja erityisesti lainsäädäntö- ja toimeenpanovallan välittömän ja välillisen vaikutusvallan ulottumattomissa, ja siltä osin, onko se neutraali vastakkain oleviin intresseihin nähden, ja voiko se siis johtaa siihen, ettei mainittu elin näytä riippumattomalta tai puolueettomalta, mikä on omiaan heikentämään sitä luottamusta, jota oikeuslaitoksen on herätettävä mainituissa yksityisissä demokraattisessa yhteiskunnassa.
- 154 Jos mainittu tuomioistuin tulee siihen lopputulokseen, että asia on näin, tästä seuraisi, että tällainen elin ei täytä perusoikeuskirjan 47 artiklasta ja direktiivin 2000/78 9 artiklan 1 kohdasta ilmeneviä vaatimuksia, koska se ei ole kyseisessä 47 artiklassa tarkoitettu riippumaton ja puolueeton tuomioistuin.
- 155 Tällaisessa tilanteessa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa selvittää myös, edellyttääkö unionin oikeuden ensisijaisuuden periaate sitä, että se jättää soveltamatta kansallisia säännöksiä, joiden mukaan toimivalta ratkaista pääasiat on ainoastaan mainitulla elimellä.
- 156 Tähän kysymykseen vastaamiseksi on huomautettava, että unionin oikeudelle on ominaista se, että se perustuu itsenäiseen, perussopimuksista muodostuvaan oikeuslähteeseen, sen ensisijaisuus jäsenvaltioiden oikeuteen nähden ja lukuisien niiden kansalaisiin ja niihin itseensä sovellettävien säännösten ja määräysten välitön oikeusvaikutus. Nämä unionin oikeuden keskeiset ominaispiirteet ovat olleet pohjana sellaisen keskinäisessä riippuvuussuhteessa olevien periaatteiden, sääntöjen ja oikeussuhteiden jäsennellyn verkoston luomiselle, joka sitoo vastavuoroisesti unionia itseään ja sen jäsenvaltioita sekä jäsenvaltioita keskenään (lausunto 1/17 (EU:n ja Kanadan välinen CETA-sopimus), 30.4.2019, EU:C:2019:341, 109 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 157 Unionin oikeuden ensisijaisuuden periaatteella vahvistetaan unionin oikeuden etusija jäsenvaltioiden oikeuteen nähden (tuomio 24.6.2019, Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, 53 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 158 Kyseinen periaate velvoittaa siis kaikki jäsenvaltioiden elimet huolehtimaan unionin eri oikeussääntöjen täyden vaikutuksen toteutumisesta, eikä jäsenvaltioiden oikeudella voida puuttua siihen vaikutukseen, joka näillä eri oikeussäännöillä katsotaan olevan mainittujen valtioiden alueella (tuomio 24.6.2019, Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, 54 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 159 Tältä osin on etenkin muistutettava, että kansallisen oikeuden yhdenmukaisen tulkinnan periaate, jonka mukaan kansallisen tuomioistuimen on tulkittava kansallista oikeutta mahdollisimman pitkälle unionin oikeuden vaatimusten mukaisesti, on erottamaton osa perussopimuksilla luotua järjestelmää, sillä näin kansallinen tuomioistuin voi toimivaltansa rajoissa varmistaa unionin oikeuden täyden tehokkuuden, kun se ratkaisee käsiteltäväkseen saatetun asian (tuomio 24.6.2019, Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, 55 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 160 Ensisijaisuusperiaatteen mukaan on myös niin, että jos kansallinen tuomari, jonka tehtävänä on toimivaltansa puitteissa soveltaa unionin oikeuden säännöksiä ja määräyksiä, ei voi tulkita kansallista säännöstöä unionin oikeuden vaatimusten mukaisesti, sillä on velvollisuus varmistaa kyseisten säännösten ja määräysten täysi vaikutus ja jättää tarvittaessa omasta aloitteestaan soveltamatta kaikkia unionin oikeuden kanssa ristiriidassa olevia, myös myöhemmin annettuja kansallisen lainsäädännön säännöksiä ilman, että sen olisi pyydettävä tai odotettava, että tällainen säännös ensin poistetaan lainsäädäntöteitse tai jollakin muulla perustuslain mukaisella keinolla (tuomio 24.6.2019, Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, 58 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 161 Tältä osin kaikkien kansallisten tuomioistuinten velvollisuutena on niiden toimivaltaan kuuluvissa asioissa jäsenvaltion eliminä tarkemmin sanoen jättää soveltamatta kaikkia sellaisia kansallisia säännöksiä, jotka ovat ristiriidassa sellaisen unionin oikeuden säännöksen tai määräyksen kanssa, jolla on välitön oikeusvaikutus, sen käsiteltäväksi saatetussa oikeusriidassa (tuomio 24.6.2019, Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, 61 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 162 Perusoikeuskirjan 47 artiklan osalta unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että mainittu määräys riittää itsessään eikä sitä tarvitse täsmentää unionin oikeuden tai kansallisen oikeuden säännöksillä, jotta yksityiset oikeussubjektit saisivat oikeuden, johon he voivat vedota sellaisenaan (tuomio 17.4.2018, Egenberger, C-414/16, EU:C:2018:257, 78 kohta ja tuomio 29.7.2019, Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, 56 kohta).
- 163 Näin on myös direktiivin 2000/78 9 artiklan 1 kohdan osalta, koska – kuten tämän tuomion 80 kohdassa on muistutettu – mainitussa säännöksessä vahvistetaan nimenomaisesti oikeus tehokkaisuuteen oikeussuojakeinoihin tarkasteltavana olevalla alalla, kun siinä säädetään, että jäsenvaltioiden on varmistettava, että jokainen henkilö, joka katsoo tullessa kohdelluksi väärin sen vuoksi, ettei häneen ole sovellettu kyseisessä direktiivissä tarkoitettua yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, voi vedota oikeuksiinsa. Kun jäsenvaltiot soveltavat direktiiviä 2000/78, niiden on näet noudatettava perusoikeuskirjan 47 artiklaa, ja mainitun direktiivin 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen oikeussuojahakukeinon ominaispiirteet on siten määritettävä mainitun 47 artiklan mukaisesti (ks. analogisesti tuomio 29.7.2019, Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, 55 ja 56 kohta).
- 164 Tämän tuomion 160 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa kansallisen tuomioistuimen on siis varmistettava toimivaltansa rajoissa yksityisille perusoikeuskirjan 47 artiklasta ja direktiivin 2000/78 9 artiklan 1 kohdasta johtuva oikeussuoja ja taattava kyseisen määräyksen ja kyseisen säännöksen täysi oikeusvaikutus jättämällä tarpeen vaatiessa soveltamatta niiden kanssa ristiriidassa olevia kansallisia säännöksiä (ks. vastaavasti tuomio 17.4.2018, Egenberger, C-414/16, EU:C:2018:257, 79 kohta).

- 165 Kansallinen säännös, jolla annetaan yksinomainen toimivalta ratkaista oikeusriita, jossa yksityinen vetoaa – kuten nyt käsiteltävässä tapauksessa – unionin oikeuden oikeussäännöistä johtuvien oikeuksien loukkaamiseen, jollekin sellaiselle elimelle, joka ei täytä perusoikeuskirjan 47 artiklasta ilmeneviä riippumattomuuden ja puolueettomuuden vaatimuksia, johtaisi siihen, ettei asianomaisella henkilöllä olisi enää mitään kyseisessä artiklassa ja direktiivin 2000/78 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tehokasta oikeussuojakeinoja, ja sillä jätettäisiin huomiotta perusoikeuskirjan 47 artiklassa vahvistetun tehokkaita oikeussuojakeinoja koskevan oikeuden keskeinen sisältö (ks. analogisesti tuomio 29.7.2019, Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, 72 kohta).
- 166 Tästä seuraa, että kun on ilmeistä, että kansallisessa säännöksessä toimivalta ratkaista pääasioissa kyseessä olevien kaltainen oikeusriita annetaan ainoastaan elimelle, joka ei täytä unionin oikeudessa ja erityisesti perusoikeuskirjan 47 artiklassa asetettuja riippumattomuuden tai puolueettomuuden vaatimuksia, toisella elimellä, jonka käsiteltäväksi tällainen oikeusriita on saatettu, on mainitussa 47 artiklassa tarkoitettua tehokkaan oikeussuojan takaamiseksi ja SEU 4 artiklan 3 kohdassa vahvistetun vilpittömän yhteistyön periaatteen mukaisesti velvollisuus jättää soveltamatta tätä kansallista säännöstä, joten tuomioistuin, joka täyttää nämä samat vaatimukset ja joka olisi toimivaltainen asianomaisella alalla, jollei mainittu säännös olisi sille esteenä, eli pääsääntöisesti tuomioistuin, joka oli toimivaltainen sen lainsäädännön mukaan, joka oli voimassa ennen sitä lainsäädäntömuutosta, jolla kyseinen toimivalta annettiin elimelle, joka ei täytä mainittuja vaatimuksia, voi ratkaista kyseisen oikeusriidan (ks. analogisesti tuomio 22.5.2003, Connect Austria, C-462/99, EU:C:2003:297, 42 kohta ja tuomio 2.6.2005, Koppensteiner, C-15/04, EU:C:2005:345, 32–39 kohta).
- 167 SEU 2 ja SEU 19 artiklan osalta, joita ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen unionin tuomioistuimelle esittämät kysymykset myös koskevat, on lisäksi muistutettava, että SEU 19 artiklassa, jossa SEU 2 artiklassa vahvistettu oikeusvaltiota koskeva arvo konkretisoituu, kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen tehtäväksi annetaan taata unionin oikeuden täysi soveltaminen kaikissa jäsenvaltioissa ja yksityisillä unionin oikeuden nojalla oleva oikeussuoja (tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 47 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 168 Yksityisille unionin oikeuden perusteella kuuluvien oikeuksien tehokkaan oikeussuojan periaate, johon SEU 19 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa viitataan, on unionin oikeuden yleinen periaate, joka vahvistetaan nykyään perusoikeuskirjan 47 artiklassa, joten näistä määräyksistä ensimmäisen mukaan kaikkien jäsenvaltioiden on säädettävä tarvittavista oikeussuojakeinoista tehokkaan oikeussuojan, josta määrätään erityisesti näistä määräyksistä jälkimmäisessä, takaamiseksi unionin oikeuteen kuuluvilla aloilla (ks. vastaavasti tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 49 ja 54 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 169 SEU 2 artiklan ja SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan erillinen tutkinta, joka voisi vain tukea tämän tuomion 153 ja 154 kohdassa jo esitettyä päätelmää, ei näin ollen vaikuta tarpeelliselta ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tiedusteluihin vastaamiseksi ja sen käsiteltäväksi saatettujen oikeusriitojen ratkaisemiseksi.
- 170 Nyt käsiteltävässä tapauksessa unionin tuomioistuimen ei ole lopuksi myöskään tarpeen tulkita SEUT 267 artiklaa, jonka ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on myös maininnut näissä kysymyksissään. Kyseinen tuomioistuin ei näet ole esittänyt ennakkoratkaisupyynnössään mitään selitystä niistä syistä, joiden vuoksi kyseisen artiklan tulkinta voisi osoittautua merkitykselliseksi sen ratkaisun kannalta, joka sen on annettava pääasioissa esitettyihin kysymyksiin. On joka tapauksessa lisäksi ilmeistä, että tämän tuomion 114–154 kohdassa esitetty perusoikeuskirjan 47 artiklan ja direktiivin 2000/78 9 artiklan 1 kohdan tulkinta riittää antamaan vastauksen, josta voi olla ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle apua niiden päätösten kannalta, jotka sen on tehtävä mainituissa oikeusriidoissa.

- 171 Kun otetaan huomioon kaikki edellä esitetyt seikat, asioissa C-624/18 ja C-625/18 esitettyihin toiseen ja kolmanteen kysymykseen on vastattava seuraavasti:
- Perusoikeuskirjan 47 artiklaa ja direktiivin 2000/78 9 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä sille, että unionin oikeuden soveltamista koskevat oikeusriidat voivat kuulua sellaisen elimen yksinomaiseen toimivaltaan, joka ei ole kyseisessä 47 artiklassa tarkoitettu riippumaton ja puolueeton tuomioistuin. Tästä on kyse, jos objektiiviset olosuhteet, joissa asianomainen elin on perustettu, ja kyseisen elimen ominaispiirteet sekä se tapa, jolla sen jäsenet on nimitetty, ovat omiaan herättämään yksityisissä perusteltuja epäilyjä siltä osin, onko kyseinen elin täysin ulkopuolisen vaikutusvallan ja erityisesti lainsäädäntö- ja toimeenpanovallan välittömän tai välillisen vaikutusvallan ulottumattomissa, ja siltä osin, onko mainittu elin neutraali vastakkain oleviin intresseihin nähden, ja ne voivat siten johtaa siihen, ettei mainittu elin näytä riippumattomalta tai puolueettomalta, mikä on omiaan heikentämään sitä luottamusta, jota oikeuslaitoksen on herätettävä mainituissa yksityisissä demokraattisessa yhteiskunnassa. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on määritettävä kaikkien sen käytössä olevien merkityksellisten seikkojen perusteella, onko tästä kyse Sąd Najwyższyn kurinpitojaoston kaltaisen elimen osalta.
  - Tällaisessa tilanteessa unionin oikeuden ensisijaisuuden periaatetta on tulkittava siten, että se edellyttää, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin jättää soveltamatta kansallisen oikeuden säännöstä, jolla toimivalta ratkaista pääasiat on annettu ainoastaan mainitulle elimelle, joten pääasiat voi tutkia tuomioistuin, joka täyttää edellä mainitut riippumattomuuden ja puolueettomuuden vaatimukset ja jolla olisi toimivalta kyseessä olevalla alalla, jos mainittu säännös ei olisi sille esteenä.

Oikeudenkäyntikulut

- 172 Pääasioiden asianosaisten osalta asioiden käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asiat seuraavasti:

- 1) Sąd Najwyższyn Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznychin asiassa C-585/18 esittämään kysymykseen ja tuon saman tuomioistuimien asioissa C-624/18 ja C-625/18 esittämään ensimmäiseen kysymykseen ei ole enää tarpeen vastata.
- 2) Mainitun tuomioistuimen asioissa C-624/18 ja C-625/18 esittämiin toiseen ja kolmanteen kysymykseen on vastattava seuraavasti:

Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklaa ja yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista 27.11.2000 annetun neuvoston direktiivin 2000/78/EY 9 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä sille, että unionin oikeuden soveltamista koskevat oikeusriidat voivat kuulua sellaisen elimen yksinomaiseen toimivaltaan, joka ei ole kyseisessä 47 artiklassa tarkoitettu riippumaton ja puolueeton tuomioistuin. Tästä on kyse, jos objektiiviset olosuhteet, joissa asianomainen elin on perustettu, ja kyseisen elimen ominaispiirteet sekä se tapa, jolla sen jäsenet on nimitetty, ovat omiaan herättämään yksityisissä perusteltuja epäilyjä siltä osin, onko kyseinen elin täysin ulkopuolisen vaikutusvallan ja erityisesti lainsäädäntö- ja toimeenpanovallan välittömän tai välillisen vaikutusvallan ulottumattomissa, ja siltä osin, onko mainittu elin neutraali vastakkain oleviin intresseihin nähden, ja ne voivat siis johtaa siihen, ettei

mainittu elin näytää riippumattomalta tai puolueettomalta, mikä on omiaan heikentämään sitä luottamusta, jota oikeuslaitoksen on herätettävä mainituissa yksityisissä demokraattisessa yhteiskunnassa. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on määritettävä kaikkien sen käytössä olevien merkityksellisten seikkojen perusteella, onko tästä kyse Sąd Najwyższyn kurinpitojaoston kaltaisen elimen osalta.

Tällaisessa tilanteessa unionin oikeuden ensisijaisuuden periaatetta on tulkittava siten, että se edellyttää, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin jättää soveltamatta kansallisen oikeuden säännöstä, jolla toimivalta ratkaista pääasiat on annettu ainoastaan mainitulle elimelle, joten pääasiat voi tutkia tuomioistuin, joka täyttää edellä mainitut riippumattomuuden ja puolueettomuuden vaatimukset ja jolla olisi toimivalta kyseessä olevalla alalla, jos mainittu säännös ei olisi sille esteenä.

Allekirjoitukset